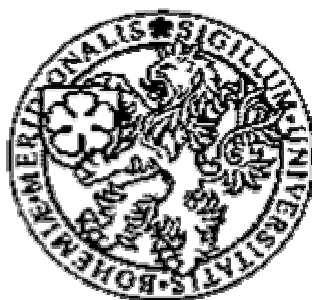

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: 6208 R Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ZHODNOCENÍ VÝZNAMNOSTI PŘÍHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE
Z POHLEDU KRAJŮ**

Vedoucí práce:
Doc. Ing. Jitka Peková, CSc.

Autor práce:
Michaela Šeredová

2006

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Zhodnocení významu příhraniční spolupráce z pohledu krajů“ zpracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů uvedených v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích, 20.dubna 2006

.....

Tímto bych chtěla poděkovat doc. Ing. Jitce Pekové, Csc. za odborné vedení a všestrannou pomoc při vypracování této práce a také zaměstnancům Krajského úřadu kraje Vysočina a jednateři Euroregionu Silva Nartica za spolupráci a ochotné poskytnutí potřebných informací.

Abstrakt

The regional policy of the European Union is characterised as a policy of the economic and social cohesion. The key measures of the structural policy are the European Structural funds, Cohesion Fund and further on, the Community Initiatives. In terms of the Initiatives there is a program for the cross-border cooperation support called INTERREG IIIA which has replaced the program PHARE created for the purposes of the EU candidates. It was used to provide the finances for the changes related to the process of entering to the European union and also for sufficient support of the cross-border cooperation. The cross-border cooperation is a significant measure that participates in the regional development on both sides of the border, supports the cooperation among the people, assists in thriving of commercial, cultural and touristic activities and also helps to improve the infrastructure and the environment in a region. The aim of this work is to assess the cross-border cooperation in The Vysocina region. In the first place, the assessment has been done by analysing the relations between the Vysocina region and the regional development agency, the South Bohemian region and the Euroregion Silva Nortica and, in the second place, by comparing the cross-border projects of the three regions: the Vysocina, the South Bohemia and the South Moravia region.

Key words: European Union, Regional policy; cross-border cooperation; regional development; programme Interreg; The Vysocina Region

Metodika práce

Při vypracování této práce bylo důležité nejdříve získat obecné informace z oblasti regionální politiky a veřejné správy, a to hlavně pro dobré porozumění problematiky přeshraniční spolupráce. Proto jsem se poměrně dlouho zabývala hodnocením dostupné literatury. Informace byly čerpány zejména z odborných knih uvedených v seznamu literatury a z internetových stránek ministerstev, krajů a dalších subjektů spojených s regionálním rozvojem. Při zpracování práce jsem se potýkala s problémem nadměrného množství informací o regionální politice EU a jejích programech, způsobech financování atd.; bylo těžké vybrat pouze základní údaje a stručně je zhodnotit z důvodu rozsahu stránek v bakalářských pracích. Při získávání konkrétních údajů o kraji Vysočina nebo Regionální rozvojové agentuře mi velmi pomohli jejich zaměstnanci, které jsem dotazovala osobně nebo pomocí e-mailu. Byli velmi ochotní a poskytli mi všechny potřebné informace.

Při zhodnocování přeshraničních aktivit kraje Vysočina jsem použila metodu porovnávání, a to s dalšími kraji, které se podílejí na česko-rakouské spolupráci. Při vyhodnocování a srovnávání údajů bylo ale nutné přihlídnout k některým důležitým aspektům, jako je například geografická poloha, velikost či počet obyvatel kraje. Zhodnocení bylo provedeno jednak vytvořením analýzy vztahů kraje Vysočina s Regionální rozvojovou agenturou a analýzy vztahů Jihočeského kraje s Euroregionem Silva Nortica, a jednak porovnáním přeshraničních projektů 3 krajů: Vysočiny, Jihočeského a Jihomoravského kraje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Regionální politika

1.1 Regionální politika v ČR

Regionální politika se významněji začala uplatňovat v ČR v 90. letech 20. století. Důvodem byla transformace ekonomiky a s tím související vzrůstající ekonomická nerovnováha v rozvoji regionů. Také snaha ČR orientovat se na Evropskou Unii si vyžádala vytvoření koncepčního dokumentu tzv. **Strategii regionálního rozvoje ČR**. Jako podmínka vstupu kandidátských zemí do EU bylo také vypracování **Národního rozvojového plánu** (NRP), který stanovuje nové zásady regionální politiky zohledňující základní principy regionální politiky Evropské unie. Kromě toho byl schválen v roce 2000 i **zákon o podpoře regionálního rozvoje**.¹

Regionální politika je soubor nástrojů, opatření využívaných ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém potenciálu jednotlivých regionů a k podpoře jejich rozvoje, spojených i s řešením problémů zaměstnanosti.¹

Cílem regionální politiky je tedy efektivní a vyvážený rozvoj všech částí republiky a aktivace jejich nedostatečně využívaného potenciálu, zejména pokud jde o hospodářský rozvoj a životní podmínky obyvatel - např. možnost pracovních příležitostí a podpora vzdělání, ale i zlepšení infrastruktury a ochrana životního prostředí.¹

V ČR je jako region chápán územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, obcí nebo sdružení obcí. Významnou roli v regionálním dělení zastávají hlavně kraje. Většina krajů ale neodpovídá počtem obyvatel, rozlohou území a dalšími parametry pojetí regionu podle strukturální politiky Evropské Unie, jejíž programy jsou zaměřeny zejména na podporu regionů velikosti NUTS II. Toto územní členění bylo zavedeno Evropským statistickým úřadem (EUROSTAT) v roce 1988. Tato jednotná klasifikace územních jednotek NUTS (z fr. La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) se dělí do následujících skupin (pro podmínky ČR):

¹ Peková, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha 2004, str.105-107

NUTS I: země

NUTS II: region soudržnosti (několik krajů)

NUTS III: kraj

NUTS IV: území velikosti bývalého okresu

NUTS V: mikroregion, obec

Členění na uvedené jednotky je určeno zejména pro jednotné shromažďování informací, pro zpracování statistik a sociálně-ekonomických analýz jednotlivých členských států a sledování dopadů regionální politiky. V ČR vzniklo pospojováním krajů 8 regionů soudržnosti (viz tabulka 1.Regiony soudržnosti).

Rozdělení ČR na regiony soudržnosti (NUTS II)

Tabulka 1. Regiony soudržnosti

Region soudržnosti	Složení	Výměra v km ²	Počet obyvatel
Praha	Kraj Praha	496	1 186 855
Střední Čechy	Středočeský kraj	11 014	1 111 354
Jihozápad	Plzeňský a Jihočeský kraj	17 615	1 177 982
Severozápad	Karlovarský a Ústecký kraj Liberecký, Královehradecký a	8 650	1 131 974
Severovýchod	Pardubický kraj	12 440	1 489 407
Jihovýchod	Vysočina a Jihomoravský kraj	13 991	1 658 761
Střední Morava	Olomoucký a Zlínský kraj	9 100	1 240 355
Moravskoslezsko	Moravskoslezský kraj	5 554	1 281 410

Zdroj: ČSÚ, 2000

Strategickým cílem Národního rozvojového plánu ČR, který byl zpracován pro období 2000 - 2006, je zvýšení HDP ČR do roku 2006 na úroveň blízkou 75% průměru HDP/obyvatele státu EU, zamezení regionálních nerovností a výrazné zlepšení stavu životního prostředí. Jako další priority NRP jsou uvedeny² :

- 1) Podpora ekonomického rozvoje a posílení konkurenceschopnosti
- 2) Rozvoj základní infrastruktury
- 3) Rozvoj lidských zdrojů
- 4) Ochrana a zkvalitňování jednotlivých složek životního prostředí (voda, půda, vzduch)
- 5) Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství
- 6) Rozvoj cestovního ruchu a lázeňství

Tyto základní priority jsou dále zpřesňovány pro jednotlivé NUTS II. Ve finančním plánu Společného regionálního operačního programu³ se předpokládá, že realizace těchto

² podle Peková, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha 2004, str.107- 109.

³ **SRP** je programový dokument ČR zpracovaný na základě stanoviska Evropské komise, tento společný program obsahuje rozvojové priority všech 7 regionů soudržnosti (s výjimkou Prahy).

cílů bude financována z fondů Evropské Unie. Pro rok 2006 vymezila EU na podporu SROP 196 765 764,- Eur.⁴ Rozdělení těchto finančních prostředků je již předem určeno pro jednotlivé regiony soudržnosti (viz Tabulka 2. Rozdělení prostředků SROP na jednotlivé regiony soudržnosti). Za řízení programu bude zodpovědné Ministerstvo pro místní rozvoj a dále Regionální rady jednotlivých 7 NUTS II.

Tabulka 2. Rozdělení prostředků SROP na jednotlivé regiony soudržnosti

Region soudržnosti	Podíl regionu v %
Střední Čechy	12,8
Jihozápad	12,4
Severozápad	16,6
Severovýchod	13,1
Jihovýchod	14,5
Střední Morava	14,5
Moravskoslezsko	16,3

Zdroj: Návrh SROP. Pracovní verze. MMR ČR, květen 2002

Na úrovni státu se ve vyspělých zemích na podporu ekonomického rozvoje, na stabilizaci na trhu práce v problémových regionech, na financování rekvalifikačních programů atd. využívají různé finanční nástroje. V ČR se na podporu regionální politiky využívají především nástroje veřejných financí, a to jak na úrovni státního rozpočtu, tak na úrovni rozpočtů jednotlivých článků územní samosprávy. Finanční podpory ze strany státu mají tyto formy:

- dotace
- půjčky či úvěry se zvýhodněnou úrokovou sazbou a dobou splatnosti
- návratné finanční výpomoci ⁵

⁴ SROP pro léta 2004-2006. Schválená verze, MMR ČR, prosinec 2003

⁵ Peková, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha 2004, str.110

1.2 Regionální politika EU

V roce 1988 Evropská Unie rozhodla o spojení regionální politiky s částí sociální a zemědělské politiky do tzv. **politiky hospodářské a sociální soudržnosti**, která je označována souhrnným názvem – strukturální politika.

Základním nástrojem strukturální politiky jsou strukturální fondy a Fond soudržnosti. Prostředky z těchto fondů jsou určeny na pomoc méně rozvinutým regionům, regionům které mají strukturální problémy a na podporu adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti. Konkrétně se jedná o tyto 3 hlavní cíle, jež byly schváleny Evropskou komisí pro období 2000 - 2006.

Cíl 1- Podpora rozvoje zaostávajících regionů- určen pro regiony s HDP pod hranicí 75% průměru EU

Cíl 2- Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací- všechny oblasti nespádající do cíle 1 a dlouhodobě vykazující vysokou míru nezaměstnanosti, kriminality, špatnou úroveň školství nebo životního prostředí

Cíl 3- Podpora politiky nezaměstnanosti a vzdělání- snížení nezaměstnanosti prostřednictvím rekvalifikace, vzdělání a školení⁶

Tyto cíle jsou plněny prostřednictvím 4 strukturálních fondů a speciálního Fondu soudržnosti, které jsou financovány z rozpočtu EU⁷. Institucí EU, která zajišťuje chod

⁶ podle <http://www.strukturalni-fondy.cz/index.php?show=000009>, 14.10.2005

⁷ **Rozpočet EU** je tvořen z příspěvků jednotlivých členských států určených podle výše HDP, příjmů z cel, příjmů z DPH, z dalších příjmů jako pokuty členských států, atd. a z návratných příjmů z úvěrů a půjček. Při sestavování společného rozpočtu EU musí být dodržována tato pravidla:

- **rozpočtová jednota-** povinnost všech členských států přispět na financování společné politiky
- **solidarita-** chudší země přispívají do společného rozpočtu méně než bohatší země EU
- **rozpočtová vyrovnanost-** z případného přebytku se vytváří rezervy a schodek rozpočtu se doplňuje z rezerv nebo zkrácením některých výdajů
- **specifikace položek-** tzn. dodržení třídění položek rozpočtu, nelze přesouvat finanční prostředky na jiné položky
- **klausura-** do rozpočtu jsou zahrnovány pouze příjmy z členských států, příjmy od ostatních států jsou vedeny mimo společný rozpočet

těchto fondů a která zabývá se regionální politikou a také otázkami ekonomické a sociální soudržnosti, je **Výbor regionů**. Tento výbor sídlí v Bruselu a vznikl v roce 1994 schválením Maastrichtské smlouvy; je poradním fórem zástupců oblastních a místních orgánů. Další instituce, které zabezpečují koordinaci a harmonizaci národních regionálních politik, představují **Hospodářský a sociální výbor** a **Evropská investiční banka**.

Finanční prostředky EU mohou být využívány pouze v souladu s **principy strukturální politiky**:

- **Princip komplementarity (koncentrace)**

Základním smyslem tohoto principu je zajištění soustředění rozhodujícího objemu finančních prostředků na plnění přesně definovaných cílů zaměřených na řešení nejzávažnějších problémů v nejohroženějších regionech.

- **Princip partnerství**

Vychází z nutnosti úzké spolupráce příslušných orgánů státní správy, samosprávy a dalších orgánů a organizací, a to jak na úrovni horizontální (např. spolupráce mezi orgány EU mezi sebou), tak i vertikální (např. spolupráce ministerstev s regiony, obcemi). Spolupráci je nutno zajišťovat od stadia přípravy programu až po realizaci akcí, vyhodnocování programu a kontroly plnění přijatých opatření.

- **Princip programování**

Je založen na potřebě vytvoření víceletých programů pro dosažení stanovených cílů schválených EU. V praxi to znamená, že žádná akce se nemůže uskutečnit izolovaně, bez návaznosti pro potřeby celého společenství i jeho jednotlivých členských států.

- **Princip aditionality (doplňkovosti)**

Princip vychází ze zásady, že prostředky Unie nejsou většinovým, ale pouze doplňkovým zdrojem, který přispívá k podpoře aktivit vznikajících v regionu. Proto žádná akce nemůže být hrazena pouze z prostředků strukturálních fondů EU, ale je nutná spoluúčast příjemce nejméně ve stanovené minimální míře.

- **Princip subsidiarity**

-
- „no mail“- finanční prostředky nelze použít na splacení deficitu členských zemí EU [podle Pekové J.: Veřejné finance. Úvod do problematiky. Praha, ASPI a.s.2002, str. 421]

Vychází z poznání, že především region a obce vědí, co jejich území nejvíce potřebuje; proto iniciativy řešení regionálních problémů musí vycházet především z této úrovně.

- **Princip solidarity**

Tento princip je založen na přispívání hospodářsky vyspělejších států do společného rozpočtu EU více, než přispívají státy ekonomicky méně rozvinutější.

- **Princip monitorování a vyhodnocování**

Důležitou podmínkou pro zajištění průhlednosti a efektivnosti čerpání veřejných prostředků je zajištění průběžného sledování postupu realizace akce a její objektivní vyhodnocování v průběhu celého programovacího procesu. Cílem monitoringu je včasné odhalování možných problémů a přijímání opatření k jejich odstraňování, cílem hodnocení je porovnávání stanovených cílů a měřitelných indikátorů se skutečností. V jednotlivých fázích se sleduje i hodnotí jak věcné, tak i finanční aspekty.⁸

1.2.1 Přehled fondů EU

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Byl založen v roce 1975 za účelem odstraňování zásadních problémů v zaostávajících regionech a v upadajících průmyslových oblastech. Z prostředků tohoto fondu jsou financovány investice do infrastruktury, udržování stávajících a vytváření nových pracovních míst, podpora místního rozvoje, zaměstnanosti, malých a středních podniků, vědy a výzkumu.

Evropský sociální fond (ESF)

Byl založen v roce 1960 a jeho cílem je boj s nezaměstnaností, rozvoj lidských zdrojů, podpora integrace na trhu práce, pomoc nezaměstnaným a znevýhodněným skupinám při zapojování do pracovního procesu

⁸ podle Wokouna, R. : Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie, Nakladatelství Oeconomica, VŠE, Praha 2003, str.29-31

Evropský zemědělský garanční (záruční) a podpůrný (orientační) fond (EAGGF)

Založený v roce 1962 za účelem financování rozvoje venkovských oblastí, je rozdělen do 2 sekcí. Orientační sekce se zaměřuje na podporu do oblasti modernizace a zlepšování struktury zemědělské výroby; záruční sekce působí v oblastech vývozních kompenzací, stabilizací cen atd.

Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG)

Funguje od roku 1994 a podporuje šetrný rybolov a modernizaci rybářského průmyslu.

Kohézní fond (fond soudržnosti)

Tento fond byl založen až v roce 1993 Maastrichtskou smlouvou v souvislosti s dalším rozšiřováním EU. Jeho hlavním cílem je solidární pomoc nově přistupujícím zemím při plnění tzv. maastrichtských kritérií. Tato kritéria je nutno splnit k přijetí země do Hospodářské a měnové unie. Pomoc v oblasti dopravní infrastruktury a životního prostředí je určena pro země, jejichž HDP (hrubý domácí produkt) nepřesahuje 90 % průměru EU.

Podle finančního plánu Společného regionálního operačního programu, který je vypracován v návaznosti na finanční plán Rámce podpory Společenství pro ČR 2004 - 2006 (CSF); je podpora ze Strukturálních fondů Evropské unie pro tento operační program poskytována ze dvou fondů:

- Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) pro priority 1, 2, 3 (částečně), 4
- Evropský sociální fond (ESF) pro prioritu 3 (částečně)⁹

⁹ Priority Společného regionálního operačního programu 2004-2006

1. Regionální podpora podnikání
2. Regionální rozvoj infrastruktury
3. Rozvoj lidských zdrojů a sociální integrace v regionech
4. Rozvoj cestovního ruchu
5. Technická pomoc

Asi třetina (31, 24 %) z celkové alokace strukturálních fondů pro CSF je vyčleněno pro tento program. Realizace SROP je celkově pro období 2004- 2006 podpořena z ERDF částkou 407 055 051 € a z ESF částkou 47 277 520 €.

Tabulka 3. Příspěvky ze strukturálních fondů na jednotlivá léta pro SROP (v €)

	2004	2005	2006	2004 - 2006
ERDF	94.874.304	135.890.287	176.290.460	407.055.051
ESF	11.019.201	15.783.015	20.475.304	47.277.520
SROP celkem (ERDF + ESF)	105.893.505	151.673.302	196.765.764	454.332.571

Zdroj: Podle MMR ČR: SROP pro léta 2004-2006. Schválená verze, MMR ČR, prosinec 2003

Příspěvek z fondů je vypočítán ve vztahu k celkovým veřejným nebo obdobným uznatelným nákladům (národním, regionálním nebo místním a nákladům Společenství) programu.

Příspěvek z fondů bude maximálně činit 75 % celkových uznatelných nákladů a jako všeobecné pravidlo nejméně 50 % uznatelných veřejných nákladů. Tam, kde se podporované regiony nalézají v členském státě, na něhož se vztahuje podpora z Fondu soudržnosti (což je případ České republiky), příspěvek Společenství může dosáhnout ve výjimečných a řádně odůvodněných případech až 80 % celkových uznatelných nákladů.¹⁰

1.2.2 Iniciativy společenství

Vedle fondů existují také Iniciativy společenství. Jsou to zvláštní programy zřízené Evropskou komisí k řešení specifických problémů dotýkajících se celého území EU a financované také z rozpočtu určeného pro strukturální fondy. V současné době fungují programy:

- **Na podporu přeshraniční spolupráce (zkratka CBC- Cross Border Cooperation) a také mezuregionální, nadnárodní mezinárodní spolupráce - INTERREG.** Cílem je podporovat investice

¹⁰ podle SROP na léta 2004 -2006.Schválená verze, MMR ČR, prosinec 2003

do infrastruktury v těchto regionech, místní ekonomiku a cestovní ruch. Tento program je koordinován ještě s programy PHARE, MEDA a TACIS.

- **Na podporu uskutečňování inovací ve městech a příměstských oblastech - URBAN**
- **Na rozvoj venkova se zaměřuje LEADER +.**
- **Proti diskriminaci na trhu práce bojuje program EQUAL** - zaměřený na rovnost příležitostí, na pracovní a sociální zařazení osob žádající o azyl.¹¹

Tabulka 4. Rozdělení finanční pomoci podle Cílů a Iniciativ

	Interreg						
	cíl 1	Cíl 2	Cíl 3	III	Urban	Leader +	Equal
ERDF	×	×		×	×		
ESF	×	×	×				×
EAGGF	×					×	
FIFG		×					

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/index.php?show=000009006>, 26.1.2006

¹¹ Peková, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha 2004, str. 66

2 Význam příhraniční spolupráce

Základním cílem příhraniční spolupráce je potlačit negativní vliv hranice na životní podmínky obyvatel v příhraničních regionech, prohloubit vzájemnou spolupráci lidí a vytvořit srovnatelné výchozí podmínky pro další rozvoj území na obou stranách hranice.

2.1 Historie příhraniční spolupráce

Od počátku 70. let uskutečňují příhraniční a přeshraniční regiony svoji politiku ve stále větší míře za pomoci pracovního sdružení Evropské příhraniční regiony (AGEG), jež bylo založeno r. 1971. Toto sdružení navázalo těsné kontakty s Radou Evropy, s Evropským parlamentem, Evropskou komisí, a s národními vládami. Síť příhraničních a přeshraničních regionů se stala významnou silou při rozvoji spolupráce na všech evropských hranicích, při evropské integraci a při rozvoji evropských podpůrných programů ve prospěch příhraničních regionů v celé Evropě. Sdružení evropských příhraničních regionů (AGEG) vytyčilo mimo jiné následující principy úspěšné přeshraniční spolupráce:

- partnerství,
- subsidiarita,
- existence společné přeshraniční rozvojové koncepce nebo programu,
- . společné struktury na regionální /místní úrovni a vlastní finanční zdroje.

Tyto principy jsou všeobecně uznávány a představují také základní předpoklady pro evropské podpůrné programy.

Mezi hlavní nástroje CBC patří tyto 2 programy:

Program PHARE – sloužící k jako předvstupní pomoc pro kandidátské země do EU, v ČR do konce roku 2003

Program INTERREG

2.2 Program INTERREG

Program INTERREG s cílem hospodářské integrace vnitřních hraničních regionů EU byl vytvořen v roce 1989 na podporu ekonomické restrukturalizace a politických změn

v Polsku a Maďarsku. Program byl postupně rozšířen na všechny kandidátské země EU a od roku 2000 i na země východního Balkánu. V průběhu let se postupně vyvíjel a byl rozšířen o mezinárodní (INTERREG IIIB) a meziregionální spolupráci (INTERREG IIIC). Přeshraniční spolupráce podporovaná v členských státech z programu Iniciativy Společenství INTERREG IIA¹² byla v roce 1994 rozšířena o podporu v oblasti vnějších hranic EU tak, aby kandidátské země sousedící se členskými zeměmi a usilující o vstup do EU mohly čerpat z programu přeshraniční spolupráce PHARE CBC spolufinancovaného z EU. Zatímco zpočátku byly rozdíly mezi programy PHARE a INTERREG překážkou koordinované realizace obou programů, postupně docházelo k jejich sbližování, aby více přispívaly k rozvoji přímé přeshraniční spolupráce.

Česká republika je po vstupu do EU oprávněna čerpat 68,67 mil. EUR z Evropského regionálního rozvojového fondu (ERDF), určených pro tento program pro období 2004- 2006. Z toho, na přeshraniční spolupráci pro INTERREG IIIA, bylo vyčleněno 55 mil. Eur, na INTERREG IIIB 9,6 mil. Eur a na INTERREG IIIC 4,07 mil. Eur. Program Interreg IIIA je pro období 2004-2006 rozdělen dle místní příslušnosti na 5 částí. Pro jednotlivé regiony se vyčleněné finanční prostředky dělí následovně.

Tabulka 5. Rozdělení finanční podpory pro období 2004- 2006 INTERREG IIIA podle regionů

Příhraniční region	částka v mil. Eur	podíl v %
ČR-Rakousko	9,90	18,00
ČR- Bavorsko	8,60	15,64
ČR- Sasko	11,00	20,00
ČR- Polsko	16,50	30,00
ČR- Slovensko	9,00	16,36

Zdroj: Iniciativa Společenství INTERREG IIIA, MMR ČR, 2004

¹² V roce 2000 byl program Iniciativy Společenství INTERREG IIA transformován na program Iniciativy Společenství INTERREG IIIA a na základě Sdělení EK č. 2000/C.

Iniciativa INTERREG IIIA má 5 priorit, které se více specifikují podle jednotlivých regionálních programů:

- přeshraniční hospodářská spolupráce
- dosažitelnost
- přeshraniční organizační struktury a sítě
- lidské zdroje
- trvale udržitelný rozvoj a tvorba životního prostředí

2.3 Program PHARE (Poland and Hungary Action for Restructing of the Economy)

Program PHARE byl původně určen pro Polsko a Maďarsko. **Vznikl v roce 1989** a do roku 1996 byl postupně rozšířen i na ostatní kandidátské země EU a od roku 2000 i na země východního Balkánu. Phare se pro Českou republiku skládal z následujících programových celků :

- **Národní program Phare-** je připraven příslušnou kandidátskou zemí ve spolupráci s Evropskou komisí a zaměřoval se na podporu zemědělství, infrastruktury, sociální oblasti, ochranu životního prostředí, vzdělání atd.
- **Program přeshraniční spolupráce (CBC)**
- **Mezinárodní programy-** sloužily především k dodatečné podpoře spolupráce a přípravy kandidátských zemí na vstup do EU a při implementaci spolu tyto země navzájem spolupracovaly- např. program TEMPUS na podporu zahraničního vzdělávání studentů z asociovaných zemí.

Program **PHARE CBC** sloužil k rozvoji příhraničních území a k překonávání skutečných i umělých bariér bránících kontaktům obyvatel z obou stran těchto hranic. Program byl zahájen v roce 1996 na podporu aktivit dvoustranné přeshraniční spolupráce v regionech zemí střední a východní Evropy se sousedícími zeměmi EU a byl zaměřen na pomoc příhraničním regionům při překonávání specifických problémů jejich rozvoje před vstupem do EU. Od roku 2000 dochází k postupné transformaci Phare CBC

na podmínky iniciativy evropských společenství Interreg III A. Přibližování těchto programů můžeme charakterizovat jako společné programování, či vytváření společné strategie pro oba programy.

Obecné cíle programu Phare CBC

- podpora hospodářského rozvoje příhraničních regionů posilováním stávajících struktur, posilování konkurenceschopnosti českých podniků a celkové oživování hospodářství na obou stranách hranic;
- překonávání problémů zatěžujících regiony na obou stranách hranic (např. znečišťování životního prostředí a nedostatečná infrastruktura);
- snižování periferního charakteru těchto oblastí a tím zvyšování životní úrovně obyvatel; prohlubování spolupráce mezi občany hraničních regionů.

Poslední prostředky alokované pro Českou republiku jsou z rozpočtu Phare 2003 a bude je možno využívat až do roku 2006. Po vstupu České republiky do EU je tato podpora využívána souběžně s podporou ze strukturálních fondů.¹³

Projekty programu Phare CBC bychom mohli rozdělit do 3 skupin podle výše finanční podpory a způsobu financování:

- grantová schémata, do kterých spadaly:
 - **menší investiční projekty** – příspěvek ze zdrojů Phare na investiční projekt byl poskytnut buď v rozsahu od 50.000 € do 300.000 €, nebo od 300.000 € do 2.000.000 €. Příjemce grantu se musí minimálně z 25% z celkových nákladů projektu účastnit na spolufinancování.
 - **malé neinvestiční projekty (Společný fond malých projektů)** – minimální příspěvek ze zdrojů Phare na malý neinvestiční projekt činil 1000 € a maximálně dosahoval částky 50.000 €. Finanční spoluúčast musela činit minimálně 10% z celkových nákladů projektu.
- **velké investiční projekty** – investorem mohly být pouze obce (event. sdružení obcí), státní organizace či neziskové organizace. Na spolufinancování se musely podílet minimálně ve výši 25% z celkových nákladů. Minimální příspěvek z Phare na projekt činil 2.000.000 €.

¹³ <http://www.nvf.cz/phare/info2003.htm>, 5.12.2005

V období 1993–2002 bylo na program Phare pro Českou republiku alokováno celkem 736 mil.€ (přibližně 22,82 mld. Kč). Pro rok 2003 bylo alokováno dalších 103,8 mil. € (3,22 mld Kč).

Tabulka 6. Finanční podpora programu Phare určená pro jednotlivé sektory v roce 2003

Národní program Phare 2003	Implementace	Rozpočet Phare (€)	Kontrahování	Čerpání
Politická kritéria	NROS	1 000 000	31.10.2005	31.10.2006
Vnitřní trh	CFCU	8 170 000		
Zemědělství	CFCU	4 650 000		
Životní prostředí	CFCU	2 750 000		
Soudnictví a vníro	CFCU	4 320 000		
Zaměstnanost, sociální věci a zdravotnictví	CFCU	5 110 000		
Administrativní kapacita	CFCU	2 750 000		
Hospodářská a sociální soudržnost	NVF/CRR/CZI	56 680 000		
CBC Rakousko	CRR	4 000 000	30.11.2005	30.11.2006
CBC Německo	CRR	10 000 000	30.11.2005	30.11.2006
CBC Polsko	CRR	5 000 000	30.11.2005	30.11.2006

Zdroj: http://phare.mfcr.cz/pomoc_es_index.htm, 12.2.2006

Z této tabulky tedy vidíme, že největší podíl finančních prostředků byl alokovan do hospodářské a sociální soudržnosti, což je v současnosti jedním z hlavních cílů evropské politiky. Program Phare CBC měl v roce 2003 roční alokaci asi 19 mil. Eur, z toho největší objem finančních prostředků je určen pro příhraniční spolupráci s Německem. Spolupráci s Německem se přikládá velký význam a to nejen díky nejdelším

společným hranicím s Českou republikou, ale i z důvodu nutnosti zlepšit podmínky v pohraničí. Je zde nezbytné spolupracovat na ekologických projektech z důvodu špatného životního prostředí. Uskutečněné projekty z prostředků programu CBC Phare pro česko-rakouskou spolupráci v jednotlivých letech 2000-2003 jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 6. Program CBC Phare 2000 – 2003 ČR – Rakousko

Rok	Název projektu	výše dotace v mil. EUR
2000	Rekonstrukce a rozšíření čističky odpadních vod a kanalizace – Břeclav	2,1
	Čistička odpadních vod a kanal. syst. - Hovořany, Šardice, Svatob. a Mistř.	1,1
	Fond společných malých projektů	0,8
2001	Bio-technologické centrum Nové Hradky	1,36
	Oblastní systém ekologického vytápění Jindřichův Hradec	2,24
	Fond společných malých projektů	0,4
2002	Třebíč - podnikatelský a vývojový inkubátor	1,329
	Grantové schéma na podporu dopravní infrastruktury	2,271
	Fond společných malých projektů	0,4
2003	Grantové schéma na podporu udržitelného rozvoje a ochranu životního prostředí	2
	Grantové schéma na podporu přeshraničních sítí a lidské zdroje	1,6
	Fond společných malých projektů	0,4

Zdroj: <http://www.strukturalnifondy.cz/index.php?show=000010001000001002>,

8.4.2006

3 Kraj - územně samosprávný celek

Kraj je společenstvím členů - občanů s trvalým pobytem v hranicích kraje. Zabezpečuje tedy záležitosti, které jsou v zájmu občanů a ostatních subjektů daného územního společenství. Je to vyšší územně samosprávný celek (VÚSC), jehož nejvýznamnějším úkolem je zabezpečování veřejných statků regionálního (i nadregionálního) významu.

3.1 Působnost kraje

Kraj zabezpečuje řadu úkolů, jednak v rámci samostatné působnosti, kdy se jedná o vlastní samosprávnou činnost kraje a jednak při výkonu státní správy v rozsahu přenesených kompetencí, které kraj převzal od některých ústředních orgánů a od zrušených okresních úřadů. Za vykonávání tzv. přenesené působnosti zodpovídají výkonné orgány kraje, které jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy.

Samostatná působnost

Kraj má právo na samosprávu ve věcech, které stanoví zákon (§ 14 ze zákona o krajích č. 129/2000). Působnost v těchto věcech se nazývá samostatnou působností kraje, při jejímž výkonu kraj spolupracuje s obcemi, nesmí však přitom zasahovat do jejich samosprávy. Samostatná působnost tak umožňuje lépe respektovat místní zájmy a potřeby obyvatelstva při zabezpečování veřejných statků, které můžeme označit jako regionální veřejné statky.

Do samostatné působnosti kraje patří zejména:¹⁴

- zpracování programu komplexního územního rozvoje kraje- kraj vypracovává dokument Program rozvoje kraje, který zahrnuje mimo jiné i analýzu hospodářského vývoje a sociálního vývoje území kraje, jeho předností a nevýhod, vymezení mikroregionů, jejichž rozvoj je třeba podporovat. Jsou zde stanoveny úkoly a priority v rozmístění a rozvoji občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, sociální politiky, vzdělávání a dalších odvětví spadajících do samostatné působnosti kraje.

¹⁴ Peková, J.- Pilný, J.: Veřejná správa a finance veřejného sektoru, ASPI Publishing, Praha 2002, str. 110

- vytváření podmínek pro:
 - dopravní obslužnost kraje- resp. spolupráce s jinými kraji,
 - rozvoj sociální péče,
 - koncepce odpadového hospodářství kraje,
 - vypracování prognózy a koncepce strategie ochrany přírody na území kraje,
 - spolupráce a zajišťování ekologické výchovy a vzdělání , aktivní formy výchovy, osvěty a získávání informací , a to prostřednictvím státních i nestátních organizací,
 - zajištění informovanosti o stavu životního prostředí,
 - výchova a vzdělání,
 - zdravotnictví,
 - kulturní rozvoj,
 - koncepce státní památkové péče v kraji,
 - informace,
 - ochrana veřejného pořádku.

Další pravomoce kraje v rozsahu samostatné působnosti jsou blíže popsány v kapitole 3.2. *Hospodaření kraje* a 3.3. *Spolupráce kraje*.

Přenesená působnost

Kraj vykonává státní správu ve věcech, které stanoví zákon a působnost v těchto věcech je označována za přenesenou působnost kraje, což znamená, že orgány kraje jsou povinny zabezpečit úkoly v přenesené působnosti- jedná se tak o přiblížení státní správy občanům. Přenesením některých funkcí na kraje dojde k posílení demokracie při poskytování veřejných služeb, ty tak budou více odpovídat potřebám občanů v jednotlivých regionech.

Na výkon státní správy je určen příspěvek kraji ze státního rozpočtu a to ve formě dotace z rozpočtů kapitol resortů z ministerstva školství, ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva kultury, ministerstva zdravotnictví a dalších. Při výkonu přenesené působnosti se kraj řídí zákony a právními předpisy vydanými na základě zákona při vydávání nařízení kraje a při rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob.

3.2 Hospodaření kraje

Při ustanovení krajů jako vyšších územních celků je nutné nejenom vytvořit legislativní podmínky pro jejich fungování, ale také vybavit kraj majetkem. Proto došlo na základě zákona č. 157/2000 Sb. k převodu majetku do vlastnictví krajů. Tento majetek se skládá z věcí, zařízení a ostatního majetku dříve státních organizací, u kterých se stal zřizovatelem kraj, z některých druhů komunikací, nemovitého majetku a peněžních prostředků na účtech. Kraj má dosti rozsáhlé pravomoci v nakládání se svým majetkem a to především za účelem zabezpečování veřejných statků a také případného doplňkového podnikání. Kraje mohou svůj majetek pronajímat, prodávat či zastavovat - pro zajištění přijatého úvěru - nebo majetek pořizovat. Majetek kraje musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly, kraj je rovněž povinen pečovat o zachování a rozvoj svého majetku- tzn.má odpovědnost ho chránit a zajišťovat opravy a jeho údržbu.

Hospodaření kraje za uplynulý rok podléhá přezkoumání auditorem a hospodaření kraje s prostředky ze státního rozpočtu republiky kontroluje Ministerstvo financí nebo jím pověřený finanční úřad i v průběhu rozpočtového roku.

Kraj může svůj majetek zvětšovat a to těmito způsoby:

- investicemi do hmotného majetku
- nákupem nemovitého a movitého majetku
- finančním investováním formou nákupu a obchodováním s cennými papíry nebo formou termínovaných vkladů na účtu u peněžního ústavu. Toto investování vyžaduje velmi dobré odborné znalosti pracovníků a znalosti kapitálového trhu, aby se včas předešlo možnému znehodnocení a ztrátám.¹⁵

Jako finanční zdroje kraj využívá jednak účelové dotace ze státního rozpočtu z přímých daní a poplatků a příspěvků obcí a jednak výnosy z hospodaření s vlastním majetkem. Ve financování krajů nelze předpokládat, že budou finančně soběstačné a tudíž nezávislé na dotacích státu. Důvodem jsou i rozsáhlé povinnosti kraje v přenesené působnosti ze státu. V rozpočtu kraje budou v budoucnu převažovat zejména nenávratné příjmy, což jsou příjmy z hospodaření s vlastním majetkem, příjmy z vlastní hospodářské

¹⁵ podle Pekové, J.: Hospodaření a finance územní samosprávy. Management Press, Praha 2004, str. 358-363

činnosti a z hospodářské činnosti vlastních organizací, příjmy z vlastní správní činnosti (pokuty a správní poplatky), svěřené a sdílené daně, dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů. Dále také finanční prostředky z Národního fondu a přijaté peněžní dary a příspěvky. Mezi příjmy, které mají charakter návratných příjmů, patří návratné úvěrové prostředky a návratné bezúročné finanční výpomoci ze státního rozpočtu.¹⁶

3.3 Orgány kraje

Nejdůležitějším orgánem z hlediska regionálního rozvoje na krajské úrovni jsou Krajská zastupitelstva. Koordinují rozvoj kraje a zajišťují přípravu, realizaci a kontrolu plnění programu rozvoje kraje. Provádějí hodnocení vnitroregionální úrovně kraje a poskytují dotace a půjčky obcím. Na podporu regionálního rozvoje jsou zřizovány také právnické osoby jako například Regionální rozvojové agentury.¹⁷

a) Zastupitelstvo kraje

Zastupitelstvo kraje jako volený orgán krajské úrovně územní samosprávy rozhoduje o klíčových samosprávních otázkách kraje a to včetně hospodaření. Zastupitelstvo se skládá z členů zastupitelstva, jejichž počet je odvozen od počtu obyvatel.¹⁸ Výkon povinností vyplývajících z funkce člena zastupitelstva se považuje za výkon veřejné funkce, kterou je zastupitel povinen vykonávat osobně. Práv a povinností souvisejících s jejím výkonem nabývá člen zastupitelstva zvolením. Zastupitel má právo předkládat návrhy na projednání zastupitelstvu a dalším orgánům kraje, jichž je členem, vznášet dotazy, podněty a připomínky k ostatním orgánům kraje a požadovat od zaměstnanců krajského úřadu informace, které souvisejí s výkonem funkce.

Pravomoci zastupitelstva

V rámci samostatné působnosti zastupitelstvo předkládá návrhy zákonů Poslanecké sněmovně, vydává právní předpisy kraje a schvaluje územně plánovací dokumentaci pro

¹⁶ podle Pekové J.: Veřejné finance. Úvod do problematiky. Praha, ASPI a.s. 2002, str. 171

¹⁷ podle Wokouna, R. : Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie, Nakladatelství Oeconomica, VŠE, Praha 2003, str. 223

¹⁸ V kraji do 600 000 obyvatel 45 členů, nad 600 000 do 900 000 obyvatel 55 členů, nad 900 000 obyvatel 65 členů.

území kraje. Mezi důležité pravomoce zastupitelstva patří také volba a odvolání hejtmána, jeho náměstků a dalších členů rady kraje.

Zastupitelstvo VÚSC má rovněž za úkol koordinovat rozvoj územního obvodu a schvaluje programy územního rozvoje, volí také zástupce kraje do regionálních rad regionů soudržnosti.

Stanovuje dále rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje, rozhoduje o spolupráci kraje s jinými kraji, o mezinárodní spolupráci, schvaluje rozpočet kraje a závěrečný účet, zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky kraje, volí a zřizuje a ruší výbory, stanovuje výši osobních a věcných výdajů na činnost krajského úřadu a zvláštních orgánů.

Rozhoduje také o poskytování dotací z vlastních prostředků organizacím a jiným právnickým a fyzickým osobám působícím na území kraje v oblasti mládeže, sportu a tělovýchovy, sociálních služeb, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany zvířat a životního prostředí vyšších než 200.000,- Kč.

Zastupitelstvo VÚSC se schází podle potřeby, nejméně však jedenkrát za 3 měsíce, svolává jej a řídí zpravidla hejtmán. K platnému usnesení, rozhodnutí nebo volbě zastupitelstva je třeba nadpoloviční většiny všech členů. Zasedání zastupitelstva je veřejné, krajský úřad je povinen zveřejnit informaci o místě, době a navrženému programu jednání vždy nejméně 10 dnů předem na úřední desce krajského úřadu.

b) Rada kraje

Rada je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti, který je odpovědný zastupitelstvu. Radu tvoří hejtmán, náměstci hejtmána a další členové rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva. Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení.

Pravomoce rady

Rada kraje má za úkol zabezpečovat a kontrolovat hospodaření kraje podle schváleného rozpočtu kraje a na základě zmocnění zastupitelstvem provádět případná rozpočtová opatření. Rovněž má pravomoc v rámci rozhodování o některých majetkoprávních úkonech kraje - především poskytování dotací sdružením a podobným neziskovým organizacím do výše 200.000,- .

Rada se schází ke schůzím podle potřeby a její schůze jsou neveřejné. K platnému usnesení, volbě nebo rozhodnutí je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady.

c) Krajský úřad

Krajský úřad plní úkoly v samostatné působnosti svěřené mu zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů. Rada může ukládat úkoly krajskému úřadu jen v rozsahu své působnosti svěřené jí zákonem nebo zastupitelstvem. Krajský úřad je tvořen ředitelem a zaměstnanci kraje zařazených do krajského úřadu a člení se na odbory, oddělení, sekretariát ředitele a sekretariát hejtmána.

Krajský úřad zajišťuje úkoly z přenesené působnosti, plní funkci statutárního orgánu vůči zaměstnancům krajského úřadu a rovněž řídí a kontroluje jejich práci. Dále přezkoumává rozhodnutí vydaná orgány obce, ukládá sankce podle zákona, zabezpečuje výstavbu a provoz informačního systému kompatibilního s informačními systémy veřejné správy, kontroluje vykonávání přenesené působnosti obcí. Krajský úřad zřizuje úřední desku, která je umístěna na místě, jež musí být veřejně přístupná 24 hodin denně.

d) Hejtmán

Hejtmán zastupuje kraj navenek, je odpovědný zastupitelstvu. Mezi jeho pravomoci patří například jmenování nebo odvolání ředitele (jen se souhlasem ministra vnitra), nebo odpovědnost za zajištění přezkoumání hospodaření kraje.

V době nepřítomnosti je hejtmán zastupován náměstký hejtmána.

e) Výbory zastupitelstva

Zastupitelstvo zřizuje jako své poradní a iniciativní orgány pro jednotlivé úseky své činnosti výbory, které sestávají z členů zastupitelstva a občanů kraje. Svá stanoviska a návrhy předkládají výbory zastupitelstvu. Dále plní úkoly svěřené jim zastupitelstvem, jemuž jsou také odpovědné.

Zastupitelstvo zřizuje vždy výbor finanční, kontrolní a výbor pro výchovu a vzdělávání.¹⁹

¹⁹ Podrobněji v zákoně č.129/2000 Sb., o krajích

4 Kraj jako subjekt regionálního rozvoje

4.1 Situace regionální politiky v ČR v 90. letech

Nutnost vzniku vyššího územně správního celku pocítila ČR v první polovině 90. let kdy se regionální politika potýkala s několika problémy, v této době se začaly výrazně prohlubovat sociální a ekonomické rozdíly v rozvoji českých a moravských regionů. K reformě regionální politiky také významně přispěla nutnost adaptace české regionální politiky na komunitární regionální politiku, především od roku 1995 kdy se ČR začala postupně a systematicky připravovat na své budoucí členství v Evropské Unii.

Za nejdůležitější změny lze v české regionální politice považovat jednak **zřízení Ministerstva pro místní rozvoj ČR** k 1.11. 1996 a také **schválení vytvoření 14 krajů** jako vyšších územně správních celků. Tato opatření měla vyřešit problémy regionální politiky, s jimiž se potýkala. Jako nejzávažnější byly identifikovány :

- **Absence regionální samosprávy-** to že v ČR neexistovala samospráva na regionální úrovni výrazně komplikovalo například rozvoj přeshraniční spolupráce.
- **Roztříštěnost regionální politiky do více resortů a její malé propojení s příbuznými odvětvovými politikami-** za regionální politiku bylo tehdy zodpovědné Ministerstvo hospodářství ČR, avšak pro koordinaci s odvětvovými regionálními politikami resortů jako např. Ministerstva životního prostředí mělo jen malé pravomoce.
- **Úzké spektrum nástrojů regionální politiky-** vláda odmítala akceptovat odlišné sazby a podmínky pro jednotlivé regiony- nebyly využívány ani tradiční nástroje EU jako např. daňové úlevy, investiční granty a prémie s vazbou na podporované regiony.
- **Absence legislativního zabezpečení regionální politiky-** celá sféra české regionální politiky byla ošetřena pouze usneseními vlády, tento problém byl

shledáván jako velmi vážným hlavně z hlediska připravovaného vstupu do EU.²⁰

4.2 Legislativní rámec²¹

Významnou roli v české regionální politice představuje schválení **zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje**. Poprvé je tak na území ČR regionální rozvoj upraven právní normou- do roku 2000 byla regionální politika prováděna jen na základě usnesení vlády. Klíčové pro regionální politiku bylo rovněž přijetí **zákona 129/2000 Sb., o krajích**.

Pro zabezpečení české regionální politiky bylo nutné vytvoření programových dokumentů pro jednotlivé úrovně:

- programové **dokumenty EU** pro využití strukturálních fondů
 - Národní rozvojový plán ČR (NRP)
 - Rámec podpory Společenství
 - operační programy- Společný regionální operační program na období 2004-2006
- programové dokumenty **na úrovni státu**
 - Strategie regionálního rozvoje ČR
 - Státní program regionálního rozvoje
 - státní programy podpory pro jednotlivá odvětví
- programové dokumenty **na úrovni kraje**
 - Program rozvoje kraje
 - programy rozvoje kraje pro jednotlivá odvětví (např. cestovní ruch)

Kraj ve své samostatné působnosti analyzuje a hodnotí úroveň rozvoje svého území a také schvaluje Program rozvoje kraje. Strategii a programy regionálního rozvoje vypracovává Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s krajem. To také napomáhá zapojování krajů do evropských regionálních struktur.

²⁰ podle Wokouna, R. : Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie, Nakladatelství Oeconomica, VŠE, Praha 2003, str.201-202

²¹ podle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Kraj také spolupracuje s ostatními kraji při plnění společných cílů a úkolů podpory regionálního rozvoje.

Mimo jiné se také podílí na podpoře soukromého podnikání prospěšného kraji. Z krajského rozpočtu se také vyčleňují finanční prostředky na odstranění závad a nedostatků v těch oblastech, které spadají do působnosti kraje a to včetně odstranění nežádoucích rozdílů na území kraje.

4.3 Institucionální zabezpečení regionálního rozvoje kraje

Pro zajištění regionálního rozvoje může kraj při výkonu své samostatné působnosti spolupracovat s jinými kraji na základě písemné smlouvy, dále také spolupracuje s obcemi na území kraje - nesmí však zasahovat do jejich samostatné působnosti.

Kraj může spolupracovat také s územními samosprávnými celky jiných států a vstupovat do regionálních seskupení s jinými partnery, právnická osoba však na základě smlouvy o takové spolupráci může vzniknout jen tehdy, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je ČR vázána.²²

Pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti jsou zřízeny tzv. **regiony soudržnosti**, jež zjednodušují využívání prostředků z předvstupních a strukturálních fondů EU. Pro tento účel byla zřízena v každém regionu soudržnosti **Regionální rada**, která zabezpečuje a realizuje úkoly spojené s využíváním těchto fondů a odpovídá za efektivní využití těchto prostředků a jejich využití na určené aktivity a opatření. Členové rady jsou zástupci krajů zvoleni zastupitelstvem krajů a tvoří daný region soudržnosti.

V každém kraji je zřízen sekretariát Regionální rady, jež má za úkol příjem a hodnocení žádostí na projekt ucházející se o finanční podporu.

Tato rada dále zřizuje **Výbor regionálního rozvoje**, který sleduje a vyhodnocuje realizaci pomoci poskytované z fondu a také předkládá Radě návrhy řešení a dalšího postupu.

²² podle zákona 129/2000 Sb., o krajích

Další instituce hrající důležitou úlohu hlavně ve spolupráci ústředních orgánů státní správy a regionálních rozvojových agentur se nazývá **Centrum pro regionální rozvoj ČR (CRR)**. Jedná se o příspěvkovou organizaci Ministerstva pro místní rozvoj, která se v minulosti zabývala například realizací programů Phare a Phare CBC .

Z důvodu podpory ekonomického rozvoje kraje může také spolupracovat se soukromým sektorem; finanční podpora ze strany soukromého sektoru může pomoci při realizaci některých rozvojových záměrů kraje. Hospodářský rozvoj kraje zajišťují **Regionální rozvojové agentury (RRA)**, se kterými kraj spolupracuje a finančně je podporuje.

Další instituce, které se také podílí na rozvoji kraje při poskytování poradenství a informací podnikatelským subjektům, jsou :

Agentura pro rozvoj podnikání, Česká agentura pro zahraniční investice- CZECHINVEST, Česká agentura pro zahraniční obchod- CZECHTRADE, Hospodářská komora ČR a další.

4.4 Přeshraniční spolupráce na úrovni kraje²³

Přeshraniční spolupráce na úrovni NUTS III, tedy krajů je prováděna zejména díky programu INTERREG IIIA, který byl již blíže popsán v kapitole 2.3. *Příhraniční spolupráce*. Zájemce předloží projekt, který musí být v souladu s podmínkami pro přeshraniční spolupráci; následně po posouzení a zhodnocení je mu poskytnuta finanční podpora, nebo je projekt zamítnut. Základní kritéria hodnocená při podání žádosti o financování projektu jsou následující:

- projekt musí být v souladu s podporovanými aktivitami
- realizace projektu musí proběhnout na podporovaném území
- žadatel musí dokázat přeshraniční efekt projektu - projekt nesmí naplňovat pouze potřeby na jedné straně hranice, musí mít skutečný přeshraniční dopad
- žadatel si musí zajistit přeshraničního partnera v projektu

²³ podle Iniciativa Společenství INTERREG IIIA, MMR ČR, 2004

Podpora se poskytuje sdružením obcí, obcím, podnikatelům či ostatním právnickým osobám, které o ni požádají a jimž je předložený projekt schválen, a to ve formě dotací. Finanční podporu tvoří z velké části - tj. maximálně 75% výše celkových výdajů projektu, ze strany žadatele o projekt je nutné spolufinancování projektu a to minimálně 25% výše výdajů projektu. Platba vždy probíhá zpětně. Za zhodnocení projektu, konzultování projektu s žadateli a obhajování projednávaných projektů za daný region odpovídají Sekretariáty Regionálních rad, které jsou zřízeny v každém kraji. Společný výběr a schvalování projektu je hlavní povinností Řídícího orgánu, který se skládá ze zástupců příslušných ministerstev, krajů, euroregionů a obvykle zasedá 4krát ročně. Na zasedání Řídících orgánů obhajují projekty zástupci jednotlivých krajů – například vedoucí odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 Analýza vztahů kraje s euroregionem a s regionální rozvojovou agenturou

Euroregiony jsou sdružení obcí, měst a jiných regionálních organizací a vznikají v příhraniční oblasti různých států Evropy. Pracují na principu dobrovolnosti. Jejich výhodou je fakt, že města a obce na obou stranách hranice mohou své problémy řešit společně. Spolupráce přesahující hranice tak napomáhá překonávat nevýhody okrajových poloh pohraničních oblastí, jejím cílem v oblastech kulturních, sociálních, hospodářských a infrastruktury je zlepšování životních podmínek místního obyvatelstva. Hlavním motivem vzniklých sdružení je tedy snaha o odstraňování nerovností mezi pohraničními regiony a postupné vyrovňování ekonomického i sociálního rozvoje.

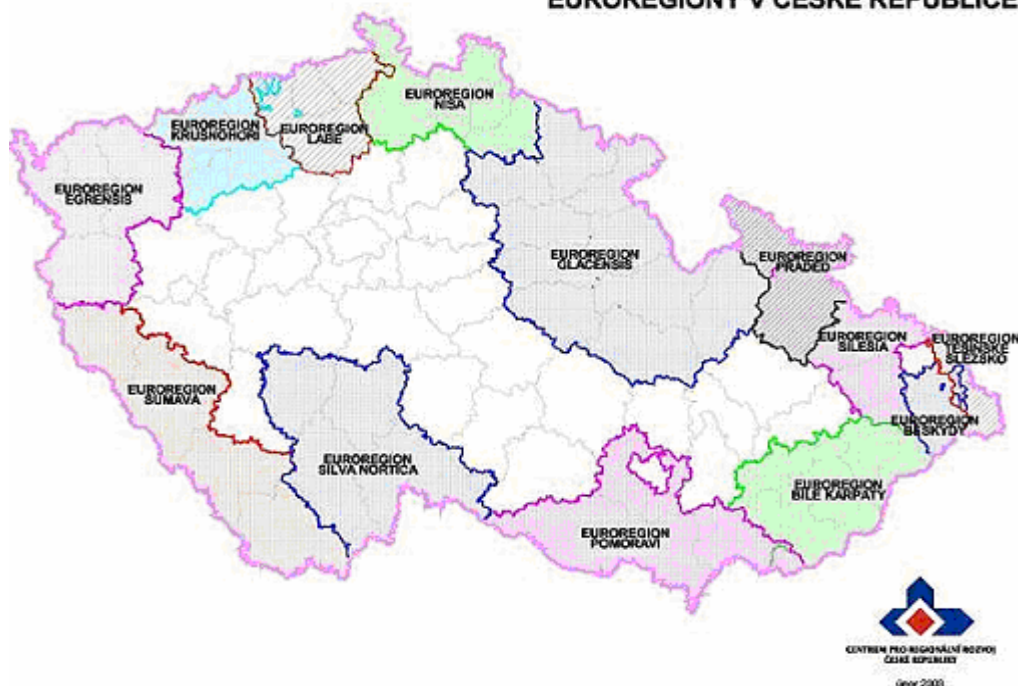
Cíle vytváření euroregionů:

- Spolupráce v otázkách územního plánování a uspořádání
- Zachování a zlepšování životního prostředí
- Zvyšování životní úrovně obyvatel
- Rozvoj a zlepšení infrastruktury přesahující hranice
- Rozvoj spolupráce při likvidaci požárů a přírodních katastrof
- Rozvoj turistiky a kultury
- Zlepšování mezilidských vztahů.

Euroregiony v České republice

V České republice funguje v současné době 13 euroregionů. Pro srovnání v Polsku existuje také 13 euroregionů, na Slovensku 7 euroregionů, v Rakousku 9 a ve Spolkové republice Německo 21 euroregionů. Jako první se institucionalizovaly euroregiony na česko - německé hranici a následně pak na hranici česko-rakouské. V druhé polovině 90. let pak vznikaly i na hranicích s Polskem a Slovenskem.

EUROREGIONY V ČESKÉ REPUBLICE

Financování euroregionu

Základní financování činnosti euroregionu je zajišťováno jednak z členských příspěvků jeho členů, dále z grantů a dotací (např. Ministerstvo pro místní rozvoj, v minulosti programy CBC Phare, nyní Interreg IIIA), z vlastní činnosti, ze sponzorských darů a příspěvků. V řadě případů jsou v rámci vlastní činnosti euroregionu realizovány i jednotlivé projekty, které příslušný euroregion realizuje jako nositel projektu. Jedná se spíše o menší projekty financované za podpory programu Interreg IIIA (dříve Phare CBC). Například Sdružení Jihočeská Silva Nortica realizovalo projekt „Činnost pracovních skupin v rámci Euroregionu Silva Nortica“ podpořený programem Phare CBC. Tento projekt byl v dubnu 2004 ukončen a nyní předkládaný projekt na něj bude navazovat.

Spolupráce se liší podle jednotlivých krajů, krajské instituce na činnosti euroregionu participují.

Regionální rozvojové agentury

Významnou roli v rámci spolupráce mezi euroregiony a kraji hrají i regionální rozvojové agentury, které vznikaly v rámci aktivit řady regionů, převážně za účelem podpory podnikatelských subjektů v regionu, poskytování informací a poradenství. V krajích, kde však euroregiony nejsou zřízeny, fungují tyto agentury jako administrátoři dispozičního fondu. Dispoziční fond, jehož cílem je podporovat přeshraniční spolupráci v regionech, slouží k financování malých neinvestičních projektů jako jsou především přeshraniční setkávání, sportovní turnaje, výměny mládeže atd. Tento fond je realizován v rámci Iniciativy Společenství INTERREG IIIA a je obdobou Společného fondu malých projektů (JSPF) z Phare CBC. Liší se především z hlediska způsobu administrace a vymezení vhodných aktivit, které jsou v rámci INTERREG IIIA podporovány.

Pro zhodnocení finančních vztahů jsem si vybrala 2 kraje, které spadají do oblasti česko - rakouské spolupráce - Jihočeský kraj a kraj Vysočina. Blíže je tato oblast popsána v následující kapitole 6., která hodnotí spolupráci s Rakouskem. Oba tyto kraje podporují na svém území přeshraniční spolupráci, existuje tu ale podstatný rozdíl a to, že kraj Vysočina nemá s Rakouskem společnou hranici, a tudíž jeho území nespadá do působnosti euroregionu. V kraji Vysočina částečně plní funkci euroregionu Regionální rozvojová agentura.

5.1 Kraj Vysočina a spolupráce s Regionální rozvojovou agenturou

Na území kraje Vysočina byla založena Regionální rozvojová agentura Vysočina jako příspěvková organizace v roce 2000²⁴. Kraj Vysočina se 25.února 2003 stal jedním ze zakladatelů agentury a také se podílí na jejím financování. Mezi další zakladatele RRAV patří Sdružení obcí Vysočiny (SOV) a Sdružení hospodářských komor kraje Vysočina.

²⁴ RRAV vznikla 18.11.1998 jako akciová společnost, charakter činnosti regionální agentury zcela nenaplníval podmínky stanovené pro obchodní společnosti, a proto bylo akcionáři rozhodnuto o změně právní formy a veškeré činnosti byly převedeny na nově vzniklou RRAV z.s.p.o.(zájmová sdružení právnických osob) založenou 29.8.2000

Financování RRA

Kraj v roce 2004 přispěl částkou 1 mil. Kč a v minulém roce činil finanční příspěvek 2 mil.Kč. Výše příspěvků je omezena na základě nařízení Evropské komise z roku 2001²⁵ o veřejné podpoře, která umožňuje poskytnout během 3 let finanční podporu ve výši zhruba 3 milionů Kč. Z tohoto důvodu v letošním roce neposkytne kraj žádný příspěvek.

Druhým subjektem, který se podílí na financování RRAV je Sdružení obcí Vysočiny (SOV, z.s.p.o.), které přispívá ročně částkou 1 242 tis. Kč na chod agentury. V rámci těchto příspěvků jsou členům SOV (cca 80 obcí Vysočiny) poskytovány zdarma konzultační služby a poradenství, v případě zpracování dotačních projektů, rozvojových strategií apod. jsou poskytovány slevy.

Členské příspěvky řádných členů SOV jsou roční, jejich výše se stanoví podle počtu obyvatel města nebo obce k 1. lednu daného roku částkou na jednoho obyvatele stanovenou valným shromážděním. Výše ročního finančního příspěvku je každoročně určována valným shromážděním také na základě vyhodnocení činnosti SOV.

Spolupráce RRAV s krajem

RRA Vysočina spolupracuje s veřejnou správou na všech úrovních, hospodářským i neziskovým sektorem, institucemi Evropské komise a s řadou dalších zahraničních organizací. Kraji poskytuje Regionální agentura své služby jako protiplnění členských příspěvků. Spolupráce je řešena klasickými dodavatelsko-odběratelskými vztahy, služby jsou fakturovány.

Kraj ovlivňuje chod agentury pouze přes předsednictvo, kde má obsazeno 5 postů z jedenácti, přímo řízení agentury není nijak účastněn.

Co se týče konkrétního příkladu spolupráce s ostatními subjekty regionálního rozvoje tak v současné době zpracovává Regionální rozvojová agentura Vysočina (RRA Vysočina) ve spolupráci s krajem Vysočina a Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest²⁶ aktualizovanou databázi příležitostí k podnikání (databázi průmyslových objektů vhodné pro podnikání).

²⁵ Nařízení EK č.69/2001- podpora de minimis (max. 100.000€ během 3 let)

²⁶ RRAV je smluvním partnerem Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest v kraji Vysočina.

5.2 Jihočeský kraj a jeho spolupráce s euroregionem Silva Nortica (ERNS)

„**Silva Nortica** je historické označení oblasti a znamená Severní les. Euroregion Silva Nortica je vymezen územím okresů Jindřichův Hradec, České Budějovice, Tábor a Písek a na rakouské straně se jedná o okresy Gmünd, Horn, Krems, Waidhofen an der Thaya a Zwettl.

Historie procesu založení společné rakousko-české diskusní platformy sahá až do roku 1989. Iniciativa Waldviertel Managementu směřovala nejdříve na jihočeské přednosty okresů, později na nově založené regionální rozvojové agentury v Jindřichově Hradci a v Českých Budějovicích, se kterými byla 13.4.2000 podepsána Deklarace o spolupráci mezi regiony. Za spolupráce Sdružení měst a obcí Jihočeského kraje (SMOJK) se vytvoření euroregionu nakonec podařilo. **Jednání byla završena 28. 5. 2002 založením Euregio Silva Nortica, jehož zakladateli jsou Europaplattform Pro Waldviertel na rakouské straně a sdružení Jihočeská Silva Nortica na české straně.**

Sdružení právnických osob Jihočeská Silva Nortica (JČSN) bylo založeno 16.5.2002 jako dobrovolné sdružení obcí, měst a dalších právnických osob v české části euroregionu. Počet obyvatel členských měst a obcí je více než 260 000. Sdružení je programově zaměřeno na přeshraniční spolupráci s obcemi, městy a vyššími celky veřejné správy příhraničního regionu Dolního Rakouska – Waldviertel. Sekretariát sdružení byl založen 1.11.2002 v Jindřichově Hradci.

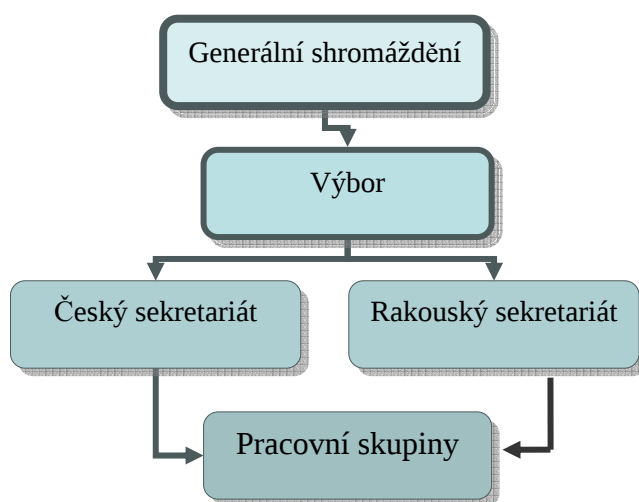
Členem sdružení Jihočeské Silva Nortica se mohou stát města, obce a další právnické osoby (jak příspěvkové organizace, tak i zájmová sdružení), které mají své sídlo v okresech Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek nebo Tábor, které se ztotožňují s předmětem činnosti sdružení, se stanovami sdružení a platí členské příspěvky dle stanov. Přijetí nových členů a výši členských příspěvků schvaluje valná hromada. Členům euroregionu jsou za jejich každoroční finanční příspěvky poskytovány služby jako například poradenství o možnostech financování přeshraničních projektů, zprostředkování přeshraničního kontaktu nebo zastupování zájmů členů účastí ve

správních a politických orgánech Jihočeského kraje, země Dolní Rakousko, ve výborech a komisích národních programů ČR a Rakouska.

Jako hlavní cíle si Euroregion Silva Nortica vymezil:

- **Reprezentace regionu** - Zastupování společných zájmů příhraničních regionů vůči partnerům (jiné euroregiony), kraji, státu a EU.
- **Výměna informací** - vzájemná výměna informací o aktivitách, o budoucích záměrech rozvoje v našem regionu; prezentace dosažených výsledků.
- **Strategie rozvoje a programy EU** - definice společné strategie rozvoje; zajištění a financování realizace této strategie pomocí národních programů a programů EU.
- **Výstavba struktury** - výstavba a rozšíření struktury přeshraniční spolupráce v zájmovém území a její zapojení do evropského integračního procesu.
- **Koordinace přeshraniční spolupráce** - koordinace regionálních aktivit přeshraniční spolupráce.

Struktura euroregionu

Generální shromáždění je nejvyšším orgánem euroregionu a sestává z max. 26 zástupců s hlasovacím právem za každý stát.

To znamená, že na stát připadá:

- 13 zástupců obcí,
- 1 zástupce Fondu malých projektů,
- 1 zástupce z oblasti regionálního rozvoje,
- vedoucí příslušného sekretariátu,
- vedoucí odborných pracovních skupin (max. 10).

Výbor sestává ze dvou předsedů generálního shromáždění, z jejich zástupců a vedoucích obou sekretariátů. Funkce výboru je především reprezentovat euroregion a podporovat a řídit práci sekretariátu. Společně se sekretariáty je výbor odpovědný za koordinaci přeshraniční spolupráce a přeshraničních projektů.

Významnou roli v koordinaci přeshraniční spolupráce hrají **pracovní skupiny**, které byly založeny zrcadlově na obou stranách hranice. Jejich úkoly spočívají v tom, že samostatně ve spolupráci se sekretariátem Euroregionu Silva Nortica zpracovávají aktuální odborná témata a řeší odborné otázky v rámci činnosti euroregionu. Pracovní skupiny jsou zřizovány pro různé oblasti - např. infrastruktura a doprava, cestovní ruch zemědělství,...atd. a jejich činnost výrazně přispívá k celkové koordinaci přeshraniční spolupráce.“²⁷

Financování euroregionu Silva Nortica

Podle stanov Sdružení Jihočeské Silva Nortica je financování chodu a jeho činností uskutečňováno z vlastních zdrojů, které tvoří:

- a) roční příspěvek členů sdružení
- b) vklady spolků, občanských sdružení, podnikatelských subjektů a institucí
- c) výnosy z publicistické, vydavatelské a jiné činnosti sdružení
- d) dobrovolné dary a podpory
- e) dotace, příspěvky či subvence, popř. půjčky nadnárodních organizací, dotace státu a správních orgánů

²⁷ http://www.ersn.cz/lang_cs/page.asp/627.htm, 10.4.2006

Chod a administrace Jihočeské Silva Nortica je z velké části financována z příspěvků členů euroregionu dle určených stanov. Členové sdružení mohou být města, obce a další právnické osoby, jejichž výše příspěvků je stanovena následovně:²⁸

1) **Obce**

Kč 2,- /obyvatele + 1000,- Kč paušál pro každou obec
(platba pro obce nad 50.000 – 1,- Kč/obyvatele)

2) **Neziskový sektor**

a) zájmová sdružení (TJ, OP)

- do 50 členů Kč 8,- /člena nejméně však 1.000,-Kč

- 50 členů a více Kč 8,- /člena nejméně však 3.000,- Kč

b) společnosti (nadace, o.p.s.) 3.000,- Kč

3) **Ziskový sektor**

a) příspěvkové organizace 5.000,- Kč

b) komerční (s.r.o., soukr. firmy) 10.000,- Kč

Jihočeský kraj přispívá na činnost ERSN příspěvkem ve výši 100.000,- Kč (v letech 2004 a 2005), v roce 2006 se uvažuje o zvýšení na 200.000,- Kč. Euroregion pouze příležitostně čerpá prostředky z grantových programů Jihočeského kraje – například na vytvoření publikace Silva Nortica. Projekt „Prezentace přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silva Nortica“ byl financovaný z částkou 100.000,- Kč z grantu Jihočeského kraje. Záměrem projektu bylo posílení a propagace přeshraniční spolupráce v rámci Euroregionu Silva Nortica (ERSN). S tímto projektem byly spojené náklady na vytvoření internetových stránek ERSN, 1000 kusů informačního bulletinu a tisk mapy Euroregionu Silva Nortica. Z toho vyplývá, že projekty finančně podporované Jihočeským krajem nepatří mezi velké a finančně náročné projekty.²⁹

Příspěvky na konkrétní projekty euroregionu byly čerpány z programu Phare CBC a nyní z programu INTERREG IIIA (po vstupu do EU). Tyto projekty jsou realizovány ve spolupráci s rakouskou částí ERSN, regionem Waldviertel. Například z programu CBC Phare - Společného fondu malých projektů – byly využity prostředky na založení sekretariátu Euroregionu v Jindřichově Hradci. Tento projekt proběhl v roce 2000 a nesl název „Podpora činnosti Euroregionu Silva Nortica“. Jeho záměrem bylo založení

²⁸ podle Stanov sdružení Jihočeská Silva Nortica

²⁹ konzultace s jednatelem sdružení Jihočeská Silva Nortica Ing. Pavlem Hložkem

a podpora činnosti sdružení obcí Jihočeská Silva Nortica (české části Euroregionu Silva Nortica), kdy došlo k základnímu vybavení kanceláře sekretariátu, podpoře provozních nákladů, nastartování činnosti sekretariátu a pracovních skupin.

Spolupráce euroregionu s krajem ³⁰

Jihočeský kraj se podílí na chodu euroregionu pouze členstvím hejtmana kraje v předsednictvu ERSN, stejně jako řada dalších členů předsednictva (starostové velkých měst) je zároveň členy krajského zastupitelstva. Předsedou ERSN je jihočeský radní pro kulturu a cestovní ruch. Z toho vyplývá, že přímo kraj do vedení euroregionu nezasahuje.

Možnosti spolupráce jsou různé, například euroregion deleguje své zástupce do pracovních skupin Jihočeského kraje - cest. ruch, zemědělství, vnější vztahy atd. Také se euroregion účastní jednání představitelů Jihočeského kraje se zástupci zemí Horní a Dolní Rakousko. Mimo jiné euroregion také poskytuje kraji závěry z jednání odborných pracovních skupin. Tím je zajištěna lepší informovanost o situaci v kraji a jsou definovány konkrétní problémy a poznatky, které mohou pomoci zastupitelstvu či radě kraje v jejich řešení a odstranění.

5.3 Zhodnocení postavení regionální agentury a euroregionu v kraji

Určení euroregionu jako správce Dispozičního fondu shledávám výhodnější a to především díky organizační struktuře euroregionu, která je vhodněji přizpůsobena na přeshraniční spolupráci. Hlavně díky přímé spolupráci rakouského a českého sekretariátu je umožněna snazší komunikace s rakouskou stranou. Díky tomu jsou zajištěny lepší podmínky při hledání partnera pro přeshraniční projekt. V regionální agentuře není tato rakousko-česká spolupráce zajištěna, a proto si zájemci o projekt musí svého partnera v Rakousku najít sami nebo za pomoci Sekretariátu Regionu soudržnosti, což může vést k značným problémům a bránit tak rozvoji v přeshraniční spolupráci. Rovněž fungování pracovních skupin v euroregionu a jejich přímá spolupráce se sekretariáty významně

³⁰ konzultace s jednatelem sdružení Jihočeská Silva Nortica Ing. Pavlem Hložkem

pomáhá k určení konkrétních problémů v regionu a tím i jednoduššímu posouzení, zda navržený projekt odpovídá požadavkům programu (např. Interreg) a zajistí rozvoj regionu. Zprávy pracovních skupin jsou rovněž důležité pro zastupitelstvo a radu kraje při analyzování situace v regionu. Pomáhají tak zastupitelstvu kraje v rozhodování o problémech v některých oblastech infrastruktury, cestovního ruchu, životního prostředí atd.

6 Zhodnocení přeshraniční spolupráce v kraji Vysočina

Kraj Vysočina leží na Českomoravské vrchovině na území okresů Jihlava, Třebíč, Pelhřimov, Havlíčkův Brod a Žďár nad Sázavou. Na východě Vysočina sousedí

s krajem Jihomoravským, na západě má společnou hranici s krajem Jihočeským a Středočeským a na severovýchodě s krajem Pardubickým. Od toho se odvíjí i ekonomická situace východní části kraje, která je ovlivněna sousedící brněnskou aglomerací, zatímco severozápadní část kraje je již spádovou oblastí hlavního města Prahy. Vývoj kraje byl výrazně ovlivněn přírodními podmínkami, v minulosti tak převažovalo jako zdroj obživy zemědělství. Proto se Vysočina vždy řadila mezi chudší kraje země, což jí na druhou stranu uchránilo před znečištěním životního prostředí. Čisté životní prostředí můžeme považovat jako jednu z velkých výhod kraje. A to nejen z ekologického pohledu, ale i z hlediska rozvoje cestovního ruchu, ke kterému přispívá i velké množství památek na Vysočině, z nichž 3 jsou zařazeny mezi světové kulturní dědictví UNESCO.

Regionální rozvoj kraje Vysočina můžeme charakterizovat pomocí cílů, které si kraj vytyčil :

- 1) Zlepšení konkurenční pozice ekonomiky
- 2) Zvýšení kvality sociálního prostředí s důrazem na rozvoj lidských zdrojů
- 3) Zvýšení kvality technického prostředí s důrazem na rozvoj síťové infrastruktury
- 4) Zavádění principů udržitelného rozvoje kraje.³¹

6.1 Česko-rakouská spolupráce s ohledem na kraj Vysočina ³²

Území česko-rakouské spolupráce je vymezeno územím regionů ležících v blízkosti společné hranice. V ČR jsou to kraje Jihočeský, Vysočina a Jihomoravský kraj, v Rakousku okresy Weinviertel, Waldviertel, Mühlviertel, Wiener Umland Nord a město

³¹ podrobněji v programové části Programu rozvoje kraje Vysočina (prosinec 2005)

³² podle Iniciativa Společenství INTERREG IIIA, MMR ČR, 2004

Vídeň. Omezenou podporu ve výši maximálně 20 % prostředků alokovaných na rakouské straně hranice lze čerpat i v regionech NUTS III Linz-Wels a Innviertel ve spolkové zemi Horní Rakousko a St. Pölten a Mostviertel ve spolkové zemi Dolní Rakousko. Na tuto oblast se vztahuje finanční podpora programu Iniciativy společenství Interreg IIIA. Na začátku programového období byl na rakouské straně realizován program Iniciativy INTERREG IIIA a na české straně Phare CBC, který byl po vstupu ČR do EU nahrazen Iniciativou INTERREG IIIA. Program INTERREG IIIA ČR - Rakousko byl na české straně oficiálně vyhlášen 1. července 2004 a hlavní cíl česko-rakouské spolupráce je vymezen 5 prioritami. Tyto priority a opatření charakterizující česko-rakouský program jsou blíže rozepsány tabulce 7.

- **Priorita 1 – Přeshraniční hospodářská spolupráce**

První priorita je zaměřena na zvýšení hospodářské aktivity, vytváření lepších podmínek pro podniky, budování průmyslových a inovačních center a zlepšování infrastruktury. V rámci cestovního ruchu je cílem vytvářet přeshraniční nabídky a zlepšit kvalitu poskytovaných služeb.

- **Priorita 2 – Dosažitelnost**

Hlavním cílem této priority je zlepšení kvality příhraničních oblastí, a to vytvořením dopravní telekomunikační infrastruktury, výstavbou silnic v blízkosti hranic atd.

- **Priorita 3 – Přeshraniční organizační struktury a sítě**

Prostřednictvím třetí priority se má zajistit zlepšení komunikačních a kooperačních struktur, a to díky budování a podpoře přeshraničních organizací, zajišťování informační akcí, public relations atd. Velký důraz je kladen na podporu malých projektů a projektů „people-to-people“ s cílem navázání kontaktů a posílení hospodářských, kulturních a sociálních vazeb.

- **Priorita 4 – Lidské zdroje**

V rámci této priority je kladen důraz na posílení spolupráce mezi regiony v oblasti trhu práce, vzdělání a integrace. Jedná se o monitoring trhu práce, budování systému

přeshraničních informačních služeb pro tuto oblast, rozšíření nabídky vzdělávacích programů zaměřených na získání kvalifikace pro možnost přeshraničního uplatnění.

- **Priorita 5 – Trvale udržitelný územní rozvoj a tvorba životního prostředí**

Pro zajištění trvale udržitelného rozvoje regionu je nutné nejen zapojit obyvatelstvo do přípravy rozvojových plánů a budoucích programů, ale i zachovat kvalitu životního prostředí a přírodní potenciál příhraničního regionu.

Tabulka 7. Priority a opatření programu INTERREG IIIA ČR - Rakousko

Priorita 1	Priorita 2	Priorita 3	Priorita 4	Priorita 5
Přeshraniční hospodářská spolupráce	Dosažitelnost	Přeshraniční organizační struktury a sítě	Lidské zdroje	Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí
Opatření 1.1.	Opatření 2.1.	Opatření 3.1.	Opatření 4.1.	Opatření 5.1.
Rozvoj a podpora podniků a infrastruktury pro podnikovou sféru v příhraničí	Zlepšení přeshraniční a telekomunikační infrastruktury	Podpora přeshraničních organizačních struktur a rozvoj sítí	Rozvoj regionálního trhu práce v kontextu rozšíření EU	Management zdrojů, technická infrastruktura a obnovitelné zdroje energie
Opatření 1.2.	Opatření 2.2.	Opatření 3.2.	Opatření 4.2.	Opatření 5.2.
Příhraniční mezipodnikové kooperace(MSP), konzultace a poradenství pro přeshraniční aktivity	Organizace dopravy, plánování a logistika	Malé projekty, včetně typů akcí "people to people" a pilotních projektů	Rozvoj kooperace a infrastruktury v oblasti vzdělání, kvalifikace a vědy	Opatření v rámci ochrany přírody a životního prostředí, včetně národních a přírodních parků
Opatření 1.3.				Opatření 5.3.
Cestovní ruch a nabídka aktivit pro volný čas				Přeshraniční a územní rozvoj ve venkovských a městských oblastech

Výše čerpání podle jednotlivých priorit k datu 17.5. 2005 je uvedena v příloze. Nejvíce prostředků je využíváno z priority 4 - Rozvoj kooperace a infrastruktury v oblasti vzdělání, kvalifikace a vědy. Projekty v rámci tohoto opatření byly realizovány za finanční podpory ve výši 431.782,- € což je asi 40% z celkové alokace pro toto opatření. Byly vytvořeny projekty zaměřené na vzdělání a získávání kvalifikace jako vybudování chráněné dílny Svaté Kateřiny, kde je umožněno postiženým mladým lidem získat kvalifikaci a uplatnění. Další projekt byl zaměřen na podporu vzdělání v Česko Rakouském centru pro rozvoj podnikání.³³

K podpoře malých projektů, jež jsou součástí Priority 3, slouží tzv. Dispoziční fond (DF). Jedná se o podporu projektů ve výši **minimálně 1 000 EUR a maximálně 10 000 EUR** - maximální výše podpory je 75% z celkových uznatelných nákladů projektu. Tento fond je plně ve správě sdružení obcí, což znamená převedení celé částky alokovaných finančních prostředků pro programové období do odpovědnosti sdružení obcí. Sdružení obcí příslušného kraje si tedy v rámci Interreg IIIA podá žádost o projekt s názvem „Dispoziční fond“ a z poskytnutých finančních prostředků pak samostatně proplácí náklady na jednotlivé drobné projekty. Určení sdružení obcí jako správce DF je výhodné nejen kvůli využití Rozvojové agentury jako administrátora DF, ale i kvůli možnosti snadného čerpání podpory pro malé organizace ve městech či obcích. Města a obce mají větší přehled co bude přínosné pro tyto subjekty, pokud by byl správcem fondu kraj, bylo by využívání DF více problematické, a to i z pohledu administrativního zatížení kraje.

Na léta **2004 – 2006 je pro českou stranu na projekty v rámci DF** vymezeno pro česko-rakouskou spolupráci **970.200,- EUR**. Tato částka musí být dále rozdělena mezi 3 příslušné kraje. Při dělení je přihlíženo k délce hranice a počtu obyvatel kraje. **Pro kraj Vysočina byl vyjedнан příspěvek ve výši 150.000,- EUR**. Tuto částku spravuje Sdružení obcí Vysočina a administruje jí Regionální rozvojová agentura. V současné době (tj.13.4.2006) v Dispozičním fondu kraje Vysočina **zbývá k dispozici 132.458,- EUR, což je asi 88 % z celkové alokace finančních prostředků pro období 2004 – 2006**. Z toho

³³ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/old/1130234324.stav-alokovan-ch-prost-edk-cr-at.xls>, 22.1.2006

lze usoudit, že zájem o finanční podporu ze strany žadatelů není příliš velký nebo žádosti o projekt nesplňují kriteria programu INTERREG IIIA, a proto nejsou podpořeny.³⁴

Přeshraniční projekty s dotací nad 10.000,- EUR (300.000,- Kč) řadíme mezi tzv. Velké projekty, které administrují již Krajské úřady. V porovnání s ostatními kraji – Jihočeským a Jihomoravským je kraj Vysočina znevýhodněn díky své geografické poloze. Vysočina nemá s Rakouskem přímo společnou hranici, z toho by někdo mohl usuzovat, že jeho přeshraniční spolupráce není příliš rozšířená a úspěšná. Po provedení komparace s Jihočeským a Jihomoravským krajem podle počtu projektů bylo vyhodnoceno, že z celkem 91 projektů se Vysočina podílí na 20. Projekty kraje Vysočina tvoří asi 23% z celkového počtu projektů uskutečněných v období 2004 – 2006. Jihočeský kraj se podílí na rakousko-české spolupráci z 45% a Jihomoravský kraj z 32%.

Další porovnání těchto 3 krajů bylo provedeno z pohledu výše dotací pro jednotlivé kraje v letech 2004 – 2006. Pořadí krajů se nijak výrazně neliší od předchozího srovnání. Opět nejvyšší podíl finančních prostředků byl využit na projekty Jihočeského kraje, pak následuje Jihomoravský kraj a na posledním místě je kraj Vysočina s 64.238 tis. Kč. Jihočeský kraj uskutečnil projekty podporované Evropskou unií částkou 114.526 tis. Kč, což je téměř dvakrát tak více než v kraji Vysočina. Z toho lze usoudit, že význam euroregionu v přeshraniční spolupráci je opravdu podstatný. Hlavně díky přímé spolupráce s rakouskou stranou a také fungování pracovních skupin, které přesně analyzují situaci v dané oblasti a určí konkrétní problémy jak na české tak rakouské straně. Na základě toho lze vypracovat kvalitní projekty, které budou mít pozitivní dopad v českém i rakouském regionu. Tento aspekt v kraji Vysočina chybí, poněvadž na území Vysočiny není zřízen euroregion. Iniciativa v přeshraniční spolupráci závisí tedy pouze na Krajském úřadě Vysočina a na Regionální rozvojové agentuře, která není přímo k tomuto účelu zřízena a není schopna zajistit stejné podmínky pro vykonávání přeshraniční spolupráce jako euroregion.

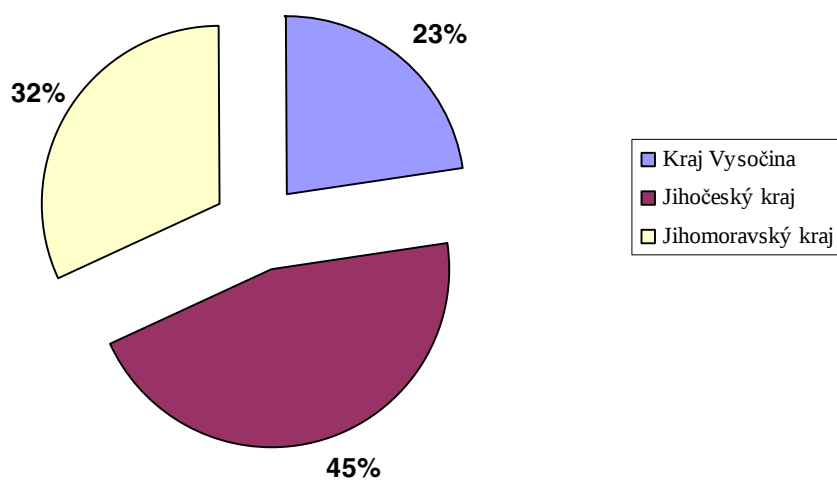
³⁴ podle <http://www.rda-vysocina.cz/dfond/>, 13.4.2006

**Tabulka 8. Program Interreg IIIA - spolupráce ČR-Rakousko podle krajů
v letech 2004 -2006**

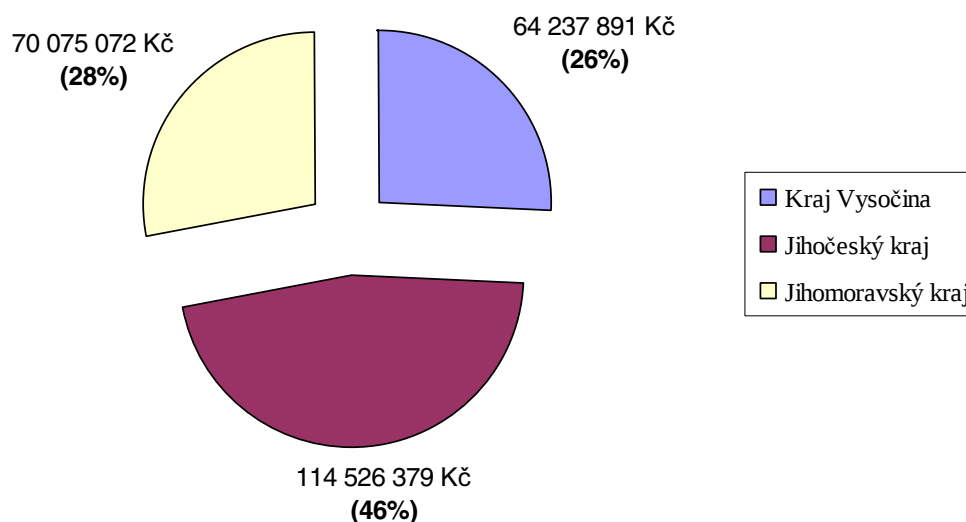
Kraj	Počet projektů	Celková výše dotace od EU (v Kč)
Kraj Vysočina	20	64.237.891
Jihočeský kraj	42	114.526.379
Jihomoravský kraj	29	70.075.072

Zdroj: vlastní výpočty podle <http://www.strukturalni-fondy.cz/index.php?show=000006000016008003>, 3.4.
2006

**Podíl jednotlivých krajů na česko-rakouské spolupráci z hlediska
počtu projektů**

Čerpání finančních prostředků na česko-rakouskou spolupráci podle krajů

Při celkovém hodnocení je nutné přihlédnout ke skutečnosti, že kraj Vysočina nemá dispozice k tomu, aby mohl nabídnout stejné ekonomické podmínky pro zahraniční investory jako Jihočeský a Jihomoravský kraj. Zejména z důvodu chybějící základny vysokých škol, vědeckotechnických parků a také nedostatečné dopravní infrastruktury v regionu. Při srovnání přeshraniční spolupráce jednotlivých krajů je nutné zohlednit také vnější faktory jako jsou například velikost krajů, délka hranice s Rakouskem, atd. Názorné porovnání můžeme provést díky následující tabulce. Pro porovnání s ostatními kraji v ČR jsou uvedeny statistické údaje v příloze.

Tabulka 9. Porovnání krajů podle statistických údajů z roku 2004

	Vysočina	Jihočeský kraj	Jihomoravský kraj
Rozloha celkem (km ²)	6 926	7 067	10 057
Délka společné hranice (km)	0	292	167
Počet obyvatel (k 31. 12.)	517 153	625 712	1 123 201
Hustota obyvatelstva (počet obyv./km ²)	75	62	159
Hrubý domácí produkt v tržních cenách (v mil. Kč)	121 318	150 970	285 855
Počet VŠ/počet fakult	1/0	3/6	9/28

Zdroj: ČSÚ, 2004

Podle těchto ukazatelů je Jihomoravský kraj největší, a to jak podle rozlohy tak i v počtu obyvatel, výši HDP a počtu vysokých škol. Z toho by se dalo předpokládat, že vzhledem k dobré ekonomické situaci a velikosti bude mít i největší počet uskutečněných projektů podporovaných iniciativou Interreg IIIA. Vzhledem ke skutečnosti, že nejvíce přeshraničních projektů bylo realizováno v Jihočeském kraji je nutno vzít v úvahu také délku společné hranice s Rakouskem. Toto tvrzení není opodstatněno, zejména z důvodu absence hranice s Rakouskem v kraji Vysočina, jehož výsledky v přeshraniční spolupráci nejsou výrazně odlišné od Jihomoravského kraje. Tento fakt lze odůvodnit schopným regionálním managementem na Vysočině a podporou přeshraniční spolupráce ze strany Zastupitelstva kraje Vysočina, která této oblasti věnuje velkou pozornost.

6.2 Zhodnocení přeshraničního projektu

V kraji Vysočina bylo v letech 2004 – 2006 uskutečněno za podpory programu Interreg 20 projektů, které jsou uvedeny v příloze. Pro zhodnocení byl vybrán projekt **vytvoření Česko – rakouského centra pro rozvoj podnikání**. Tento projekt lze považovat za jeden z významných přeshraničních projektů v kraji Vysočina, který probíhá v současné době. Nositelem projektu je ZERA Zemědělská a ekologická regionální agentura z Náměště nad Oslavou ve spolupráci s rakouským impulzivním centrem GIZ v Retz. Na tomto projektu se podílí i další partneři jako jsou například Město Náměšť nad Oslavou, Hospodářská komora Třebíč, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích atd. Celkové výdaje projektu činí 21 608 733,- Kč, z toho část je financována z prostředků ERDF a to ve výši 533 725 Eur a zbývajících 4 321 747,- Kč bylo vydáno z veřejných národních prostředků (např. ze státního rozpočtu).³⁵

Cílem projektu je rekonstrukce a regenerace haly na výrobu koberců (výrobní + hlavní provozní hala) v továrním areálu DOWO a zajištění jejího dlouhodobého využívání. Tento areál spadající do městské památkové zóny byl zařazen do kategorie Brownfields - výrobních kapacit pro něž se hledá nové využití. Z hlediska územního plánu je zájem města přemístit do tohoto objektu aktivity pro občanskou vybavenost. Hala bude rovněž sloužit jako nájemní prostory pro začínající podniky, čímž se podpoří rozvoj podnikání v regionu. Možnosti pronájmu za zvýhodněnou cenu budou inzerovány ve veřejné výzvě v místním tisku. Konkurenční výhody přinese poloha u centra a dále využívání kvalitního technického zázemí. Centrum bude především sloužit k rozvoji spolupráce a zvýšení informovanosti mezi ČR a Rakouskem. Mezi činnosti centra bude patřit vyhledávání vhodných partnerů pro projekty přeshraniční spolupráce, spolupráce s výzkumnými ústavy a univerzitami, zveřejňování výsledku jejich výzkumu, podpora vzdělávání, zvyšování kvalifikace, poskytování a zveřejňování informací.³⁵

Vybudováním Česko Rakouského centra pro rozvoj podnikání bude zajištěno více aktivit jako jsou:

- Ekologie a výzkum
- Centrum poradenství prezentace a odbytu BAT technologií
- Regionální vzdělávací a informační centrum

³⁵ podle <http://www.at-cz.net/cz/index.htm>, 14.3.2006

- Škola řemesel
- Nájemní prostory pro drobné podnikání
- Zpracování databáze firem sídlících v regionu. Tato databáze bude sloužit jako prvotní zmapování regionu a trhu, bude využívána pro vyhledání partnerů pro přeshraniční spolupráci. V dalších letech se bude pracovat na jejím doplňování o neziskové organizace, školy, výzkumné ústavy.³⁶

Jedním z cílů kraje Vysočina je zlepšení konkurenční pozice ekonomiky, který klade důraz na zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelského prostředí. Kraj Vysočina usiluje o zlepšení podmínek pro podnikání a vytvoření tak kvalitního podnikatelského prostředí. Toho lze docílit podporou výzkumu a vývoje, navazováním spolupráce mezi podniky a vzdělávacími institucemi a především přeshraniční spoluprací, dále také investováním do přípravy průmyslových a víceúčelových hospodářských zón či budov (brownfields).

Díky větší informovanosti podnikatelů a možnosti vzdělání dojde ke zlepšení konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů - například díky inovacím, které povedou k zefektivnění výroby či zvýšení produktivity práce. Zpracování databáze podnikatelských subjektů v regionu usnadní spolupráci mezi podnikateli, podpoří přeshraniční spolupráci, dále bude sloužit jako výzkum trhu, který zajistí například informace pro potencionální zahraniční investory. Z toho lze usuzovat, že tento projekt významně přispěje k regionálnímu rozvoji kraje Vysočina.

6.3 Možnosti zkvalitnění přeshraniční spolupráce

Pro zkvalitnění přeshraniční spolupráce je nutné soustředit se na různé oblasti spolupráce. Pro rozvoj podnikání je třeba pomoci podnikatelům při navazování obchodních vztahů. Jako možnost podporování podnikatelské spolupráce může být například veletrh, kde se mohou jednotlivé tuzemské i přeshraniční společnosti prezentovat a také získat obchodní kontakty. Pro zlepšení česko rakouské spolupráce je nezbytná

³⁶ podle <http://www.at-cz.net/cz/index.htm>, 14.3.2006

znalost cizího jazyka - nejlépe německého - ze strany podnikatelů. Pokud nedisponují znalostí německého jazyka činí jim orientace v rakouském podnikatelském prostředí problém a také je to odrazuje od případné spolupráce. Z tohoto důvodu je důležité, aby se kraj či regionální agentura více angažoval v pořádání seminářů pro podnikatele a poskytoval informační servis a poradenství. Je třeba také podporovat pracovní setkání a zahraniční pracovní stáže v rakouských podnicích, které by umožnily zvýšení kvalifikace zaměstnanců či absolventů, jež nemají odborné zkušenosti. Tyto zkušenosti ze stáží (know how) by pracovníci mohli uplatnit v regionální podnikatelské sféře, což by rovněž přispělo k rozvoji kraje. Regionální agentury by se také mohly více iniciovat v zapojení například škol či jiné vzdělávací instituce do přeshraniční spolupráce, tím myslím například podpoření nějaké společné akce - jako například malý festival, kde se žáci z rakouských i českých škol budou společně podílet na tvorbě kulturního programu.

Možností zlepšení přeshraniční spolupráce je mnoho a bude záležet především na výši finanční podpory pro jednotlivé projekty a na vytvoření podmínek ze strany krajů, měst a obcí ležících v příhraničních oblastech. Důležitá je také jejich aktivita a iniciativa, s jakou se do programu zlepšení přeshraniční spolupráce zapojí.

Závěr

Politika Evropské unie nazývaná také jako strukturální politika je charakterizována jako politika hospodářské a sociální soudržnosti. Základním nástrojem strukturální politiky jsou strukturální fondy, Fond soudržnosti a dále také Iniciativy společenství. V rámci iniciativ funguje i program na podporu přeshraniční spolupráce INTERREG IIIA, který nahradil program PHARE určený pro kandidátské země EU. Sloužil nejen k financování změn spojených se vstupem do unie ale i na podporu přeshraniční spolupráce. Možnost čerpání podpory z programu Interreg je zajišťována z krajské úrovně.

Porovnání kraje Vysočina s Jihomoravským a Jihočeským krajem vede k závěru, že kraj Vysočina významně podporuje přeshraniční spolupráce na svém území. Kraj Vysočina se v počtu uskutečněných přeshraničních projektů příliš neliší od Jihomoravského kraje, jež Vysočinu převyšuje nejen ve své velikosti ale i z hlediska ekonomické situace či výhodnější geografické polohy. I přes mnohá znevýhodnění jako jsou absence společné hranice s Rakouskem, nedostatečné zázemí pro podnikatele z důvodu nedostatečné dopravní infrastruktury v jižní části kraje či nedostatku vědeckotechnických parků, se za pomoci finančních prostředků EU na Vysočině uskutečnilo velké množství významných projektů. Financování těchto projektů pouze z prostředků veřejných rozpočtů ČR by bylo velmi obtížné nebo nereálné. V tomto směru jsou podpůrné kroky EU v rámci programu Interreg IIIA, které umožňují realizaci širokého spektra zejména investičních akcí, velmi důležité.

Významnou roli v přeshraniční spolupráci hrají Rozvojové regionální agentury, jejichž zakladatelé jsou Sdružení obcí a kraj. Regionální agentury se zaměřují na poradenskou činnost podnikatelům či obcím, na zpracování projektových žádostí a tvorbu rozvojových programů pro mikroregiony. Na Vysočině funguje Regionální rozvojová agentura Vysočina, z.s.p.o. jako administrátor Dispozičního fondu v rámci programu Interreg IIIA neboli Fondu malých projektů. Tento fond je určen na podporu neinvestičních malých projektů jako jsou přeshraniční setkávání, společenské akce, sportovní utkání, výměny mládeže atd. Správa tohoto fondu je svěřena Sdružení obcí Vysočina, čímž je umožněno malým organizacím v obcích či městech lépe se zapojit do přeshraniční spolupráce. Například díky zjednodušení žádosti o projekt. Podle výše využitých finančních prostředků z Dispozičního fondu (pouhých 12%) lze vyvodit, že obce

či jiné subjekty nemají o tyto projekty velký zájem nebo nejsou o možnostech jejich využití dostatečně informovány. Z toho lze usuzovat, že by Regionální rozvojová agentura Vysočina měla více podněcovat žadatele k projektům, které budou mít význam pro přeshraniční spolupráci a podpoří regionální rozvoj kraje.

Seznam použité literatury a zdrojů

PEKOVÁ J.: *Veřejné finance. Úvod do problematiky*. 2.vydání, ASPI a.s. Praha 2002. ISBN 80-8639-519-7

PEKOVÁ, J.: *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Management Press, Praha 2004. ISBN 80-7216-086-4

PEKOVÁ, J.- PILNÝ, J.: *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. ASPI Publishing, Praha 2002. ISBN 80-8639-521-9

WOKOUN, R. : *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. Nakladatelství Oeconomica, VŠE, Praha 2003. ISBN 80-245-0517-7.

Iniciativa Společenství INTERREG IIIA, MMR ČR, 2004, 75s.

Ministerstvo financí ČR [online]. <<http://phare.mfcr.cz>>

Interreg IIIA 2000-2006 [online]. <<http://www.at-cz.net>>

Český statistický úřad [online]. <<http://www.czso.cz>>

Euroregion Silva Nortica [online]. <<http://www.ersn.cz>>

Kraj Vysočina [online]. <<http://www.kr-vysocina.cz>>

Ministerstvo pro místní rozvoj [online]. <<http://www.mmr.cz>>

Národní vzdělávací fond [online]. <<http://www.nvf.cz/phare>>

Dispoziční fond Vysočiny [online]. <<http://www.rda-vysocina.cz/dfond/>>

Regionální rozvojová agentura Vysočina [online]. <<http://www.rrav.cz>>

Strukturální fondy [online]. <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>

Interní materiály kraje Vysočina.

Interní materiály euroregionu Silva Nortica.

Interní materiály Regionální rozvojové agentury Vysočina.

Zákon č.129/2000 Sb., o krajích

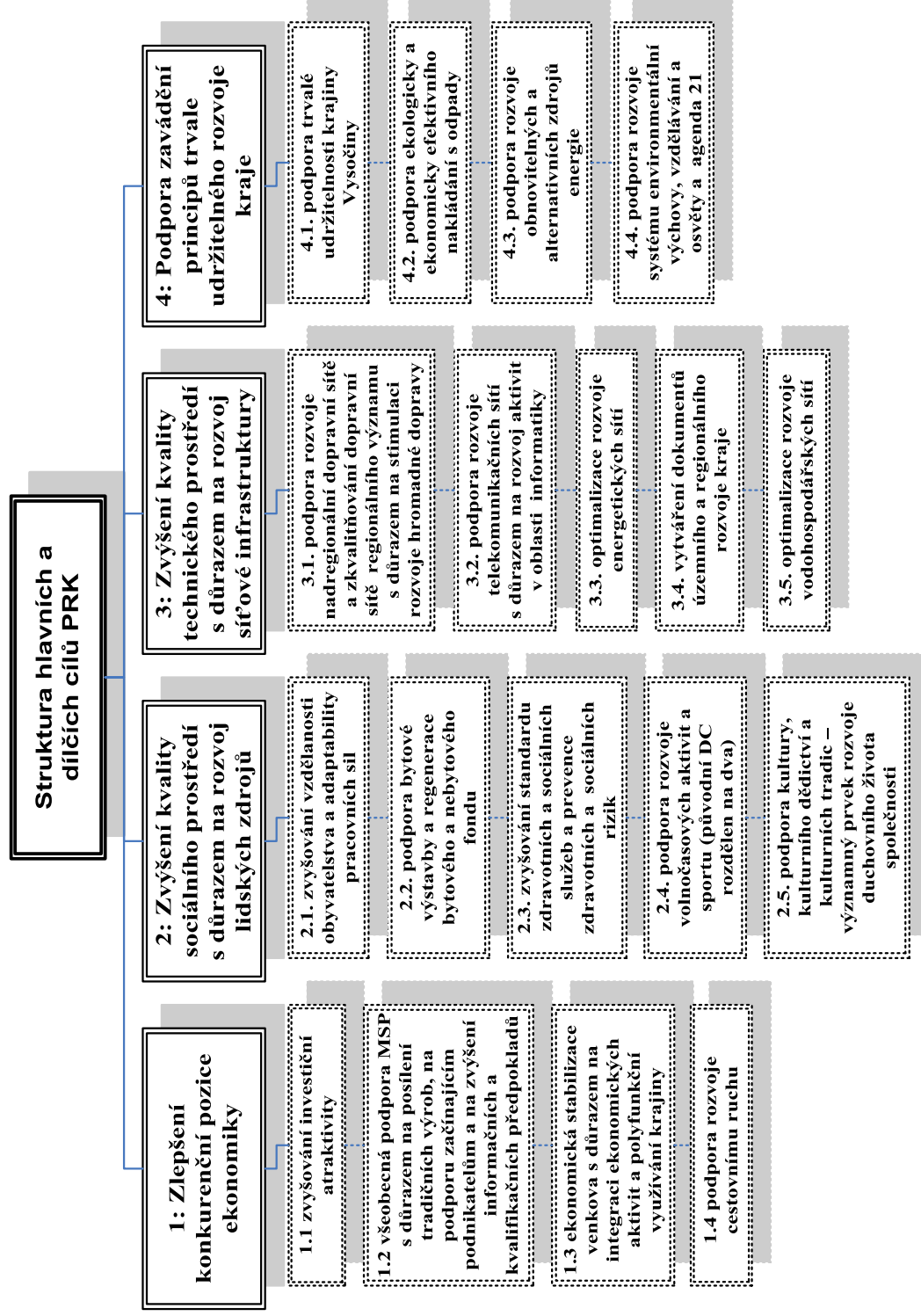
Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Porovnání krajů podle statistických údajů z roku 2004

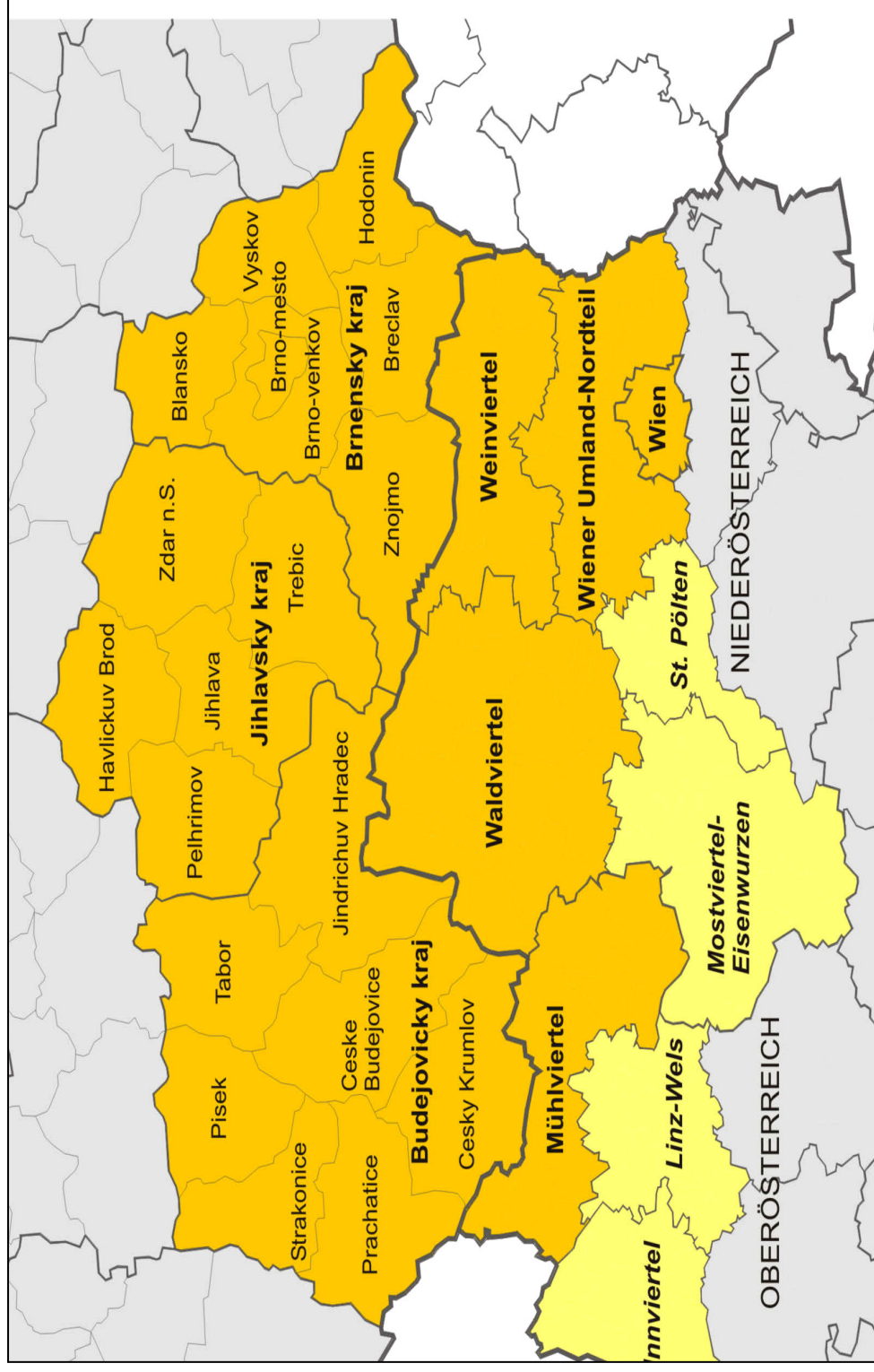
	Měřicí jednotka	Česká republika	kraje										Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
			Hlavní město Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský		
ÚZEMÍ (k 31. 12.2004)															
Rozloha celkem	km ²	78 868	496	11 015	10 057	7 561	3 315	5 335	3 163	4 758	4 519	6 926	7 067	5 159	5 535
Počet obyvatel (k 31. 12.)	osoby	10 220 577	1 170 571	1 144 071	625 712	549 618	304 588	822 133	427 563	547 296	505 285	517 153	201 123	635 126	1 257 554
Hustota obyvательства	osoby/km ²	130	2 360	104	62	73	92	154	135	115	112	75	159	123	227
Hrubý domácí produkt v tržních cenách	mil. Kč	2 767 717	637 704	288 888	150 970	137 911	65 798	188 041	94 451	133 767	116 639	121 318	285 855	134 376	280 210
na 1 obyvatele	Kč	271 161	547 096	253 912	241 389	251 106	216 639	229 146	220 991	244 549	230 880	234 530	254 684	211 467	222 638
průměr ČR = 100	%	100,0	201,8	93,6	89,0	92,6	79,9	84,5	81,5	90,2	85,1	86,5	93,9	78,0	82,1
Počet částí obcí		15 077	147	2 783	1 975	1 543	516	1 140	763	1 072	995	1 443	871	755	636
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA															
Registrované subjekty (k 31. 12.)		2 352 601	417 123	262 821	142 796	125 065	74 580	163 874	108 207	122 313	102 319	95 816	252 506	129 075	227 427
právnícké osoby celkem		466 317	128 779	45 889	25 076	24 624	14 966	29 896	17 538	20 570	17 872	16 255	50 998	18 574	34 964
obchodní společnosti		244 537	84 717	19 979	11 123	10 018	5 388	13 403	8 656	9 574	7 669	6 073	30 406	8 386	17 967
družstva		13 334	5 372	951	701	417	134	412	372	578	382	552	1 492	491	1 181
státní podniky		803	211	88	40	24	28	66	38	39	31	19	90	39	70
fyzické osoby celkem		1 886 284	288 344	216 932	117 720	100 441	59 614	133 978	90 669	101 743	84 447	79 561	201 508	110 501	192 463
soukromí podnikatelé		1 674 595	269 424	194 328	102 538	89 028	54 542	118 656	82 020	88 077	72 955	66 500	175 285	96 748	171 177
samost. hospodařící rolníci a zemědělní podnikatelé		99 669	1 347	11 829	8 473	5 232	1 834	6 724	4 235	7 889	5 916	7 796	13 552	7 567	8 547
PRŮMYSL															
Počet podniků		8184	741	838	547	512	268	538	428	505	485	467	964	518	717

Zdroj: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_podle_kraju_v_roce_2004/\\$File/vybruk_04.xls](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_podle_kraju_v_roce_2004/$File/vybruk_04.xls)

Program rozvoje kraje Vysočina 2005

Oblast Česko Rakouské spolupráce pro program Interreg IIIA

Schválené projekty v rámci INTERREG IIIA v kraji Vysočina v letech 2004 – 2006

název projektu	název žadatele	výše dotace EU (v Kč)	výše dotace SR (v Kč)	schváleno rozhodnutím ministra
3 in BOS - interregionální, interaktivní, internetové aplikace chovatelů skotu	Svaz chovatelů českého strakatého skotu	487 500	-	12.5.2005
Realizace mlynářské stezky	Město Náměšť nad Oslavou	641 589	42 772	12.5.2005
Terénní mapování sítě jezdeckých stezek a koňských stanic v kraji Vysočina	Kraj Vysočina	748 500	49 900	12.5.2005
Cyklostezka Jihlava-Třebíč-Raabs	Město Jihlava	1 447 500	96 500	12.5.2005
Medien	Základní škola T.G. Masaryka Moravské Budějovice	510 000	-	12.5.2005
BEZ HRANIC - Projekt přeshraničních aktivit a spolupráce podnikatelů na území kraje Vysočina -Dolní Rakousko	Hospodářská komora Třebíč	756 919	-	-
Česko Rakouské centrum pro rozvoj podnikání	ZERA Zemědělská a ekologická regionální agentura	16 206 550	1 080 437	30.11.2005
Aktivní hospodářský prostor Vysočina – Dolní Rakousko	Hospodářská komora Jihlava	1 764 750	117 650	30.11.2005
Jihlava - město střední Evropy	Muzeum Vysočiny			30.11.2005
II/411, II/152, III/15226 Moravské Budějovice – okružní křižovatka	Kraj Vysočina	9 750 000	0	30.11.2005

Spolupráce města Brtnice, kulturních institucí v ČR a Rakouského muzea užitého umění v oblasti výtavnictví a muzejní práce	Město Brtnice	976 050	0	30.11.2005
Systém sběru a třídění bioodpadů	ZERA Zemědělská a ekologická regionální agentura	3 006 480	200 432	30.11.2005
Optimální využití biomasy, bioodpadů a odpadů jako alternativních zdrojů v regionech Vysočina, JČ, Waldviertel, Weinviertel	Energetická agentura Vysočina, z.s.p.o	2 512 500	167 500	30.11.2005
Obnova areálu parního mlýna v Telči	MIL Lenium, regio coeli, obecně prospěšná společnost	4 637 841	309 189	2.3.2006
Severojižní propojení kraje Vysočina	Jihočeský kraj	8 887 500	-	2.3.2006
Vyhodnocení vlivu záměru realizace rekonstrukce přístupových silnic k hraničnímu přechodu Zadní Zvonková – Schoneben na životní prostředí	Vysočina	204 750	13 650	2.3.2006
Vzdělávání v Česko Rakouském centru pro rozvoj podnikání	ZERA Zemědělská a ekologická regionální agentura	3 057 923	203 862	2.3.2006
Česko-rakouská hospodářská výstava 2005	Hospodářská komora Jihlava	1 499 250	-	25.1.2005
Informační kampaň pro INTERREG IIIA ČR-Rakousko v kraji Vysočina	Kraj Vysočina	142 290	-	25.1.2005
Jihlava - město střední Evropy	Muzeum Vysočiny	-	-	30.11.2005

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/index.php?show=000006000016008003>, 3.3. 2006

**Výše čerpání finančních prostředků Interreg IIIA pro ČR – Rakousko podle jednotlivých priorit a opatření
(ke dni 17.5.2005)**

Priorita/opatření	Název priority/opatření	Celková částka	schváleno ŘV	k alokaci	schváleno v %	k alokaci %
Priorita 1	Přeshraniční spolupráce	4 400 000	556 875	3 843 125	12,7%	87,3%
Opatření 1.1.	Rozvoj a podpora podniků a infrastruktury pro podnikovou sféru v příhraničí	1 587 000	0	1 587 000	0,0%	100,0%
Opatření 1.2.	Příhraniční mezipodnikové kooperace(MSP), konzultace a poradenství pro přeshraniční aktivity	1 408 000	379 449	1 028 551	26,9%	73,1%
Opatření 1.3.	Cestovní ruch a nabídka aktivit pro volný čas	1 408 000	177 408	1 230 592	12,6%	87,4%
Priorita 2	Dosažitelnost	1 650 000	278 113	1 371 887	16,9%	83,1%
Opatření 2.1.	Zlepšení přeshraniční a telekomunikační infrastruktury	973 500	230 443	743 057	23,7%	76,3%
Opatření 2.2.	Organizace dopravy, plánování a logistika	676 500	47 670	628 830	7,0%	93,0%
Priorita 3	Přeshraniční struktury a sítě	2 310 000	1 139 301	1 170 699	49,3%	50,7%
Opatření 3.1.	Podpora přeshraničních organizačních struktur a rozvoj sítí	1 339 800	169 127	1 170 673	12,6%	87,4%
Opatření 3.2.	Malé projekty, včetně typů akcí "people to people" a pilotních projektů	970 200	970 174	26	100,0%	0,0%

Priorita 4	Lidské zdroje	1 320 000	431 782	888 218	32,7%	67,3%
Opatření 4.1.	Rozvoj regionálního trhu práce v kontextu rozšíření EU	264 000	0	264 000	0,0%	100,0%
Opatření 4.2.	Rozvoj kooperace a infrastruktury v oblasti vzdělání, kvalifikace a vědy	1 056 000	431 782	624 218	40,9%	59,1%
Priorita 5	Trvale udržitelný územní rozvoj a ochrana životního prostředí	770 000	193 057	576 943	25,1%	74,9%
Opatření 5.1.	Management zdrojů, technická infrastruktura a obnovitelné zdroje energie	284 900	151 762	133 138	53,3%	46,7%
Opatření 5.2.	Opatření v rámci ochrany přírody a životního prostředí, včetně národních a přírodních parků	346 500	41 295	305 205	11,9%	88,1%
Opatření 5.3.	Přeshraniční a územní rozvoj ve venkovských a městských oblastech	138 600	0	138 600	0,0%	100,0%

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/uploads/old/1130234324.stav-alokovan-ch-prost-edk-cr-at.xls>, 22.1.2006

Grafické znázornění čerpání finančních prostředků Interreg IIIA pro ČR – Rakousko podle jednotlivých opatření (ke dni 17.5.2005)

